

Dažnai žmonės suklumpa maldai už žuvusiuosius laisvės gynėjus Vilniaus Antakalnio kapinėse.

PREZIDENTAS RAGINA GINTI TAUTOS IDEALUS IR KRIKŠČIONIŠKĄS VERTYBES

Vienas iš didžiųjų „Į laisvę“ fondo uždavinių - atkreipti dėmesį į tai, kas šiandien vyksta Lietuvoje - į socialines ir ekonomines problemas. Tokią nuomonę pareiškė Lietuvos Respublikos Prezidentas Valdas Adamkus, sveikindamas „Į laisvę“ fondo studijų savaitės dalyvius.

„Į laisvę“ fondo studijų savaitė „Lietuvos valstybės idėja ir svarbiausi jos raiškos momentai“, kaip informuoja ELTA, prasidėjo rugpjūčio 1 dieną Vilniuje, Lietuvos mokslų akademijos Didžiojoje salėje. Joje dalyvauja Lietuvoje ir užsienyje gyvenantys lietuvių mokslininkai, politikai, kultūros ir visuomenės veikėjai.

„Į laisvę“ fondas lietuviškai kultūrai ugdyti susikūrė 1960 metais prie to paties pavadinimo Amerikoje leisto žurnalo. Pradėta skatinti ir leisti įvairias studijas istorine, filosofine, religine tematika, taip pat grožinės literatūros knygas, remti kultūrinę bei patriotinę veiklą, rengti studijų savaites. Fondo susikūrimas, pasak jo valdybos pirmininko dr. Kazio Ambrozaičio, kartu buvo ir savotiškas protestas prieš kultūros naikinimą sovietinę okupaciją išgyvenančioje Lietuvoje. Palaikydami Ame-

rikos lietuvių iniciatyvą, į fondo veiklą įsitraukė ir kitose šalyse gyvenantys intelektualai.

1990 metais buvo įkurtas „Į laisvę“ fondo Lietuvos filialas, 1992 metais surengta pirmoji fondo studijų savaitė Lietuvoje. Nuo to laiko, pasirenkant vis kitas įdomias vietas, jos vyksta kiekvienais metais.

Vilniuje, Mokslų akademijos Didžiojoje salėje prasidėjusi studijų savaitė - jau dešimtoji surengta Lietuvoje. Atvykęs pasveikinti jos dalyvių, prezidentas V. Adamkus pripažino didelius „Į laisvę“ fondo nuopelnus kovojant už Lietuvos nepriklausomybę, skelbiant krikščioniškus idealus. Fondo veikla svarbi ir dabar, atkūrus nepriklausomybę. „Jūsų fondo teigiamos ir ginamos tautinės vertybės šiandien, Lietuvai atsiveriant pasauliui ir priimant jo iššūkius, įgyja naujos reikšmės“, - kalbėjo Prezidentas. Yra daug spręstinių problemų, tačiau Lietuvos kaip valstybės ateitį V. Adamkus visų pirma sieja su deramu moralės lygiu ir šalies pajėgumu tvarkyti socialinius ekonominius reikalus. Apie tai, pabrėžė Prezidentas, reikia kalbėti drąsiai ir garsiai. V. Adamkus palinkėjo fondui tęsti savo veiklos tradicijas,

ginti tautos idealus ir krikščioniškas vertybes.

„Į laisvę“ fondo studijų savaitės pradžios invokaciją - maldą sukalbėjo monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas.

Pranešimą apie šio fondo keturių dešimtmečių kelią, einant rezistencijos priešakyje, perskaitė valdybos pirmininkas dr. Kazys Ambrozaičis.

Lietuvos valstybės atsiradimo klausimams

Nuo rugpjūčio 2 dienos studijų savaitės posėdžiai vyko Trakuose, Policijos departamento Mokymo centro konferencijų salėje, taip pat pilies menėje. Buvo skaitomi ir aptariami pranešimai apie valstybės atkūrimą 1918 ir 1990 metais, apie 1941 metų birželio sukilimą. Numatyti pokalbiai „Praeities pamokos dabarčiai“, „Jau nimas apie Lietuvos ateitį“, „Inteligentas posovietinėje erveje“, vyko filmo „Vieni vieni“ pristatymas ir susitikimas su jo kūrėjais, taip pat ekskursijos po Trakų apylinkes.

Sekmadienį, rugpjūčio 5 dieną, „Į laisvę“ fondo studijų savaitė baigė darbą.

ELTA

JAV POLITIKAI UŽ PARAMĄ LIETUVAI

Amerika tikrai nuoširdžiai palaiko Lietuvos siekį tapti NATO nare. Tuo įsitikino Jungtinėse Amerikos Valstijose viešėjęs Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas. Spaudos konferencijoje, remdamasis neoficialiais pokalbiais, jis sakė, kad Lietuva po Slovakijos ir Slovėnijos yra įvardijama kaip potenciali trečia šalis-kandidatė, galinti tapti NATO nare, praneša ELTA.

Aukšti Amerikos pareigūnai ragino, pasak Lietuvos Seimo vadovo, nenuleisti rankų, toliau veikti šia kryptimi ir atidžiai stebėti situaciją. „Susitikimuose buvo pabrėžta mūsų pažanga, pasiekimai ir didelės perspektyvos. JAV pareigūnai patarė mums nenuirimti, nenusiraminti, dirbti tokiu pat tempu“, - sakė jis.

Seimo vadovas Vašingtone sužinojo, kad kitų metų pavasaris yra realiausias terminas prasidėti JAV Kongrese debatams dėl galimų šalių-kandidatų narystės NATO. Remdamasis pokalbiu su žymiu politologu Zbignevu Bžezinskiu, A. Paulauskas sakė, kad beveik du trečdaliai Amerikos Senato palaikytų Lietuvos įstojimą į NATO. „Tai labai didelis procentas. Ši situacija mums yra labai palanki“.

Pasak A. Paulausko, susitikimuose su JAV politikais ir verslo atstovais buvo patariama, kaip nepadaryti klaidų gerinant investicinį klimatą,

darant ekonominius sprendimus, kovojant su biurokratija ir korupcija. Seimo Pirmininko nuomone, bus laikomasi kai kurių patarimų, siekiant nesugadinti Lietuvos gero įvaizdžio ir kad 2002 metų rudenį būtų priimtas mums palankus sprendimas dėl siekių tapti NATO nare.

Amerikos pareigūnai domėjosi ir „Williams“ veikla Lietuvoje. „Jūs domina ši Amerikos investicija. Jie suinteresuoti, kad ji būtų sėkminga, pelninga ir naudinga Lietuvos žmonėms, šalies biudžetui“, - sakė A. Paulauskas. Jis išreiškė viltį, kad Seimas priims įstatymą, susijusį su „Williams“ ir „Jukos“ susitarimu dėl naftos tiekimo „Mažeikių naftai“.

A. Paulauskas užtikrino Amerikos valdžios atstovus, kad Lietuvoje pasikeitus Vyriausybei toliau bus tęsiama jau pradėta tiek vidaus, tiek užsienio politika. Seimo Pirmininkas A. Paulauskas liepos 24-28 d. JAV Atstovų Rūmų pirmininko Dennis Hastert kvietimu su darbo vizitu lankėsi JAV. Vašingtone Seimo vadovas susitiko su Atstovų Rūmų pirmininku D. Hastert, su kai kuriais Kongreso nariais ir senatoriais. Jis kalbėjosi su buvusiu JAV Prezidento patarėju saugumo klausimais Zbigniew Brzezinski, Pasaulio banko, Lietuvos-Amerikos verslo tarybos, bendrovės „Williams International“ atstovais.

ATSIŠVEIKINDAMAS SU LIETUVA, NUNCIJUS PAŽADĖJO SAVO PARAMĄ

Misiją Lietuvoje baigiantis Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Erwin Josef Ender buvo pagerbtas Lietuvos vyskupų konferencijos plenariame posėdyje.

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis visų Lietuvos vyskupų vardu padėkojo nuncijui už jo nuoširdžias pastangas ir darbą mūsų šalyje, įteikė atminimo dovaną. Jo Eminencija ypač pasidžiaugė šio nuncijaus misijos metu pasiektais Šventojo Sosto ir Lietuvos

Respublikos susitarimais dėl katalikų Bažnyčios teisinės padėties, bendradarbiavimo tarp Bažnyčios ir valstybės kultūros ir švietimo srityje, taip pat dėl kariuomenėje tarnaujančių katalikų sielovados. Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas A. J. Bačkis palinkėjo arkivyskupui E. J. Ender sėkmės einant Apaštališkojo nuncijaus pareigas Čekijos Respublikoje.

ELTA

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

▪ MEDININKŲ TRAGEDIJA ŠAUKIASI TEISINGUMO

Medininkai, liepos 31 d. (ELTA). Medininkų tragedijos dešimtmetis antradienį paminėtas Medininkų pasienio poste.

Septynių žuvusių 1991-ųjų liepos 31 dieną Lietuvos pareigūnų atminimą pagerbė ir prie memorialo gėlių kompozicijas padėjo Prezidentas Valdas Adamkus, Seimo Pirmininkas Artūras Paulauskas, Ministras Pirmininkas Algirdas Brazauskas, Vidaus reikalų ir Krašto apsaugos ministerijų, Muitinės ir Policijos departamentų vadovai ir darbuotojai, vienintelis likęs gyvas Medininkų tragedijos liudininkas Tomas Šernas, žuvusių pareigūnų artimieji, praneša ELTA.

Kreipdamasis minėjimo dalyvius, Prezidentas V. Adamkus sakė: "Esame čia, kad prisimintume prieš dešimt metų įvykusį milžinišką nusikaltimą prieš žmoniskumą ir prieš valstybę. Tai, kas įvyko 1991 metų liepos 31-ąją, buvo visos lietuvių tautos pasiryžimo gyventi laisviems išmėginimas. Žiaurus nusikaltimas iki šios dienos liko neišaiškintas, o jo užsakytojai ir nusikaltėliai yra nenubausti. Teisingumas reikalauja, kad šis nusikaltimas rastų tinkamą atkirtį".

Seimo Pirmininkas A. Paulauskas, prieš dešimt metų ėjęs Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro pareigas, sakė, jog išaiškinant Medininkų tragedijos kaltininkus vien Lietuvos pastangų nepakanka - daug priklauso ir nuo tų, kas priglaudė nusikaltėlius, ir nuo tarptautinių organizacijų. "Tie, kas dangsto besislapstančius nuo teisingumo nusikaltėlius, turi suvokti, kad mes tenorime vieno - teisingumo. Jokie laiko terminai čia negalioja ir negali galioti: tašką Medininkų tragedijos istorijoje bus galima padėti tik įvykdžius teisingumą, ir mes jo sieksime", - pabrėžė jis.

Prie Medininkų memorialo vyko iškilminga pasieniečių ir muitinės pareigūnų rikiuotė. Tragedijos dešimtmečiui skirtas eiles skaitė poetė Alma Karosaitė. Už žuvusius meldėsi kunigas Kęstutis Latoža, pašventinęs žinomo medžio drožėjo, Alytaus muitininko Vytauto Baublio koplytstulpį - ažuolinį Rūpintojėlį su aštuoniomis vietose peršautu Dekalogu. Dalyviai apžiūrėjo rekonstruoto Medininkų pasienio posto vagonėlio ekspoziciją.

▪ LIETUVOS PREZIDENTO RINKIMAI

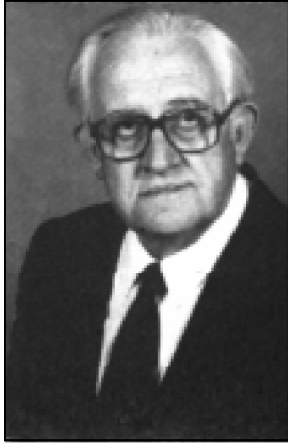
Prezidentas Valdas Adamkus tvirtina, jog sveikata jam leistų dalyvauti artėjančiuose Lietuvos vadovo rinkimuose, tačiau neatskleidžia, ar ketina rungtis dėl antros kadencijos. "Laikaisi nuostatos, kad gal po Naujųjų metų būtų labai realu kalbėti apie tai", - interviu LNK televizijai sakė V. Adamkus.

Jis teigė, kad per likusius pusantrų savo prezidentavimo metų norėtų "pristatyti ir apginti Lietuvos reikalus tarptautinėse organizacijose - NATO ir Europos Sąjungoje, kad ramia sąžine galėčiau Lietuvos žmonėms pasakyti, kad atlikau savo pareigas taip, kaip jie tikisi". Kartu V. Adamkus užtikrina, kad fizinė sveikata jam leistų dalyvauti prezidento rinkimuose. Iki šių metų vidurio 74 metų V. Adamkui per trejus savo darbo metus didesnių sveikatos problemų neturėjo, tačiau pastaruoju metu jis jau tris kartus gydėsi ligoninėje. Šią vasarą V. Adamkui buvo operuota akies tinklinė, pašalintas apendiksas, prezidentas buvo gydomas dėl inksto šlapimtakyje aptikto akmens.

1998 metais prezidentu išrinkto V. Adamkaus penkerių metų kadenciją baigsis 2003-ųjų pradžioje.

Apie tvirtą apsisprendimą dalyvauti kitų metų pabaigoje vykiančiuose prezidento rinkimuose dar nėra paskelbęs nė vienas politikas, įskaitant ir į aktyvią politiką sugrįžusį kadenciją baigusį, dabar premjero pareigas einantį Algirdą Brazauską.

Apie ketinimus dalyvauti prezidento rinkimuose yra pareiškę Seimo ir Naujosios sąjungos pirmininkas Artūras Paulauskas, tarp kandidatų taip pat gali būti Lietuvos krikščionių demokratų pirmininkas Kazys Bobelis, vienas Liberalų sąjungos vadovų - Eugenijus Gentvilas arba Rolandas Paksas, Centro sąjungos pirmininkas Kęstutis Glaveckas bei vienas konservatorių lyderių Andrius Kubilius.

Algirdas Pužauskas

Italijoje, Genoa mieste baigėsi didžiųjų pramonės valstybių viršūnių konferencija, kurią pasitiko gerai organizuoti globalizacijos priešininkai. Žemės draugai, anarchistai, vadinami "žalieji" ir šiaip sau turtingų tėvų vaikeliai, turėję lėšų ir laiko suvažiuoti ir patriuškauti. Italijos vidaus reikalų ministerija pasiruošė sutikti triukšmadarius, barikadų statytojus ir netvarkos mėgėjus. Spaudos nuotraukose ir televizijos programose demonstracija puošė gausybę raudonų vėliavų, kuriose buvo simbolizuojamas "pasaulio proletariatas", kviečiant visus proletarus vienyti. Vien tik Italijoje veikia dvi komunistų partijos. Sakoma, kad vien saugant užsienio šalių vadovus, Italija išleido apie 25 milijonus dolerių. Prezidentas G.W. Bush pasmerkė viršūnių suvažiavimo užpuolikus, sakydamas, kad suvažiavimas bando išspręsti skurdo ir ekonominių krizių problemas, o tie gatvių teroristai, atrodo, bando tą skurdą ir krizes įamžinti.

Genoa miestas turėjo daug nuostolių, kovose tarp anarchistų ir italų riaušių policijos apie 500 žmonių buvo sužeisti, vienas ispanas kovose žuvo.

Suvažiavimo atidaryme dalyvavo ir Jungtinių Tautų gen. secr. Kofi Annan. Jis džiaugėsi savo kalboje, kad turtingosios pramonės šalys jau sudėjo 1.2 milijardus dolerių kovai prieš AIDS epidemiją atsilikusiose šalyse. Savo pareiškimuose pramonės

DRAUGYSTĖ IR ISTORIJA

šalių vadovai pažadėjo kovoti su atsilikimu ir ligomis. Italijos policija konfiskavo iš konferencijos priešininkų daug įvairių ginklų, padegamųjų skysčių, peilių, sprogmenų. Tarp suimtų vandalų yra ir trys jauni amerikiečiai. Dar du pateko ligoninėn.

JAV prezidentas G.W. Bush net dvi valandas kalbėjosi su Rusijos prezidentu Vladimir Putin, po to išvyko į Kosovą aplankyti ten esančių amerikiečių karių ir aplankyti popiežiaus Jono Pauliaus II.

JAV ir Rusijos prezidentai praleido pasitarimus kalbėdami apie puolamųjų ginklų skaičiaus sumažinimą. Rusijos Putin dar liepos 18 sukviėtė Kremliaus salėje didelę spaudos konferenciją, kurioje dalyvavo apie 500 užsienio ir Rusijos reporterių. Jie galėjo laisvai klausinėti prezidentą įvairius klausimus. Putinas pabrėžė, kad Europos saugumo sistemą reikia peržiūrėti, nes pasikeitė padėtis. NATO sistemą reikėtų panaikinti, įsteigti naują organizaciją, kuriai priklausytų ir Rusija, lygiomis teisėmis su JAV ir su Europos sąjunga. Putin pabrėžė, jog buvo panaikinta Varšuvos Pakto sąjunga, o dabar atėjo laikas panaikinti ir NATO. Putin pasakė, kad su prezidentu Bush jis susitiks netrukus Šanchajuje ir vėliau aplankys prezidento Bush dvarą Crawford, Texas. Su prezidentu Bush esą galima turėti atvirą ir draugišką dialogą, pasakė Putin.

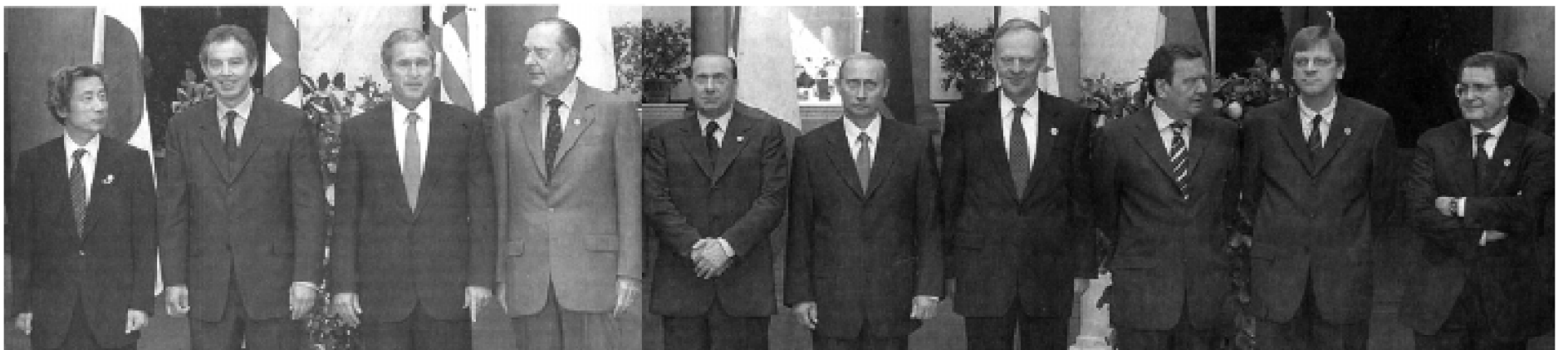
Įtakingas laikraštis "The Christian Science Monitor" liepos 16 d. išspausdino įdomų bendradarbio Daniel McGroarty straipsnį, pavadintą "Don't Forget the Baltics Independent History". Autorius pasipiktino keliais JAV spaudos rašiniais, kurie abejoja ar reikėtų priimti į NATO sąjungą Baltijos valstybes. "The New York Times" birželio mėnesį

rašė, kad toks priėmimas būtų pirmas NATO įsiveržimas į buvusios Sovietų Sąjungos teritoriją. "Washington Post" įspėjo, kad Baltijos valstybių įjungimas į NATO būtų sukėlimas Rusijos įnirtimo, nes trys Baltijos valstybės buvo Sovietų Sąjungos dalis.

Autorius D. McGroarty primena, kad kaip tik liepos mėnuo buvo Pavergtųjų Tautų savaitės tradicinio paminėjimo mėnuo. Jis pabrėžia, kad niekad per 50 metų jokia JAV vyriausybė nepripažino Baltijos šalių įjungimo į SSSR. Kokia ironija būtų, jei dabar rusų prezidentui Putinui pavyktų laimėti tai, ko negalėjo laimėti Stalinas. Autorius pataria spaudai pasimokinti istorijos tiems kurie ją pamiršo. Jis primena, kad Hitleris ir Stalinas 1939 metais pasirašė nepuolimo sutartį ir susitarė pasidalinti žemes, esančias tarp jų. Visą susitarimą istorikai pavadino Ribentropo-Molotovo paktu ir Tarybų Sąjungos tankai 1940 metų birželio mėnesį įvažiavo į Baltijos valstybių teritoriją.

Autorius primena, kad trys Baltijos šalys nedingo iš Europos žemėlapių. Valstybės departamento instrukcijos nepripažino okupacijos, žemėlapiuose buvo atspausdinti paaiškinimai, kad trys Baltijos respublikos laikinai prarado savo nepriklausomybę, jų diplomatinės atstovybės toliau veikia. "Amerikos Balso" transliacijas Baltijos valstybių klausytojams neveikia iš SSSR klausytojams radijo skyriaus, bet įsteigtas atskiras, savarankiškas Europos padalinys. Ilgą laiką Stalino valdžia reikalavo sugrąžinti Baltijos kraštų diplomatus namo, tačiau JAV vyriausybės laikėsi nuomonės, kad tokie diplomatai nebus laikomi Taline, Rygoje ar Vilniuje, bet bus tuoj išgabenti į Sibirą. Amerika nesutiko patenkinti Sovietijos

Nukelta į 3 p.

Pasaulio aštuonių didžiųjų valstybių vadai ir Europos komisijos atstovai po pasitarimų Italijoje: Junichiro Koizumi, Japonijos ministras pirmininkas, Tony Blair, Britanijos ministras pirmininkas, George Bush, JAV prezidentas, Jacques Chirac, Prancūzijos prezidentas, Silvio Berlusconi, Italijos ministras pirmininkas, Vladimir Putin, Rusijos prezidentas, Jean Chretien, Kanados ministras pirmininkas, Gerhard Schroeder, Vokietijos kancleris, Guy Verhofstadt, Belgijos ministras pirmininkas, ir Romano Prodi, Europos komisijos pirmininkas.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$35.00, first class - \$58. Single copy - 70 cents. Air mail overseas - \$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirma klase - \$58. Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina - 70 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

GRĮŽTA TAUTOS ATMINTIS

Dešimt metų praėjo po žiauriausios 1991 metų liepos 31-osios nakties, kai buvo padaryta vienas žiauriausių nusikaltimų nepriklausomos Lietuvos istorijoje. Medininkų pasienio poste buvo žiauriai sušaudyti 8 ten budėję Lietuvos pareigūnai. Šioje byloje paslapčių beveik nėra žinoma, kad šaudė Rygos OMON specialioji smogikų grupė "Delta", žinomos ir tų žudikų pavardės. Visi jie ir praėjus 10 metų puikiai gyvena Rusijoje.

Tą pačią dieną žudikams Lietuvos generalinė prokuratūra iškėlė baudžiamąją bylą už nužudymą pareigūnų, saugojusių Lietuvos Respublikos sieną. Surinktuose įrodymuose žinoma, kad žudikams padėjo ir kai kurie Vilniaus omonininkai. Ne kartą buvo kreiptasi į Rusiją, kad padėtų rasti kaltus asmenis ar bent kad galėtų juos apklausti, tačiau ir šiandien neleista to padaryti. Valstybių, kuriose nusikaltėliai gyvena, teisės pareigūnai į visus prašymus atsakydavo, kad nustatyti jų buvimo vietas nėra galima. Lietuvos prokuratūroje esą pakankamai įrodymų, kad juos būtų galima perduoti teismui. Du įtariamieji yra žinomi ir vieno iš jų net žinoma gyvenamoji vieta, kuris kviečiamas, atsisakė atvykti į Lietuvą, kad būtų galima jį apklausti. Atsisakė atvykti ir į bet kurią kaimyninę šalį, bet pasisiūlė susirūšti su Rusijos prokuratūra, tačiau buvo gautas atsakymas, kad tokio asmens pareigūnai nežino. Lietuvos pareigūnai nuvykti ir apklausti įtariamuosius neturi teisės.

Vilniaus Antakalnio kapinėse sausio 13 ir Liepos 31 - osios aukos ilsisi vienoje gretoje, po vienodais marmuro kryžiais. Šalia jų - skulptoriaus S. Kuzmos sukurtas paminklas - Dievo motina su sūnumi. Tai šventa kovų už laisvę atminimo vieta, kaip ir Rainiai, Pravieniškės, Tuskulėnai ir tolimi Sibiro mūsų tautiečių kapinynai. Medininkų pilis kadaise pastodavo kelią kryžiuočiams. Atstačius Lietuvos nepriklausomybę, čia budėjo jos jaunieji sūnūs, atidavę gyvybę ir vėl už savo valstybę. Kraujo klanuose tą rytą buvo rasti Mindaugas Balavakas, Juozas Janonis, Algimantas Juozakas, Algirdas Kazlauskas, Antanas Musteikis, Stanislovas Orlavičius, Ričardas Rabavičius ir Tomas Šernas. Žudikai manė, kad visus nužudė ir niekas negalės papasakoti apie jų barbarišką elgesį. Tačiau buvo lemta, kad vienas liktų gyvas ir būtų nusikaltimo liudininku. Daug laiko praėjo, kol jis galėjo ištarti pirmuosius žodžius ir šį tą pasakyti. Iki žiauriojo įvykio Tomas Šernas mokėsi Veterinarijos akademijoje, o dabar pasirinko evangelikų dvasininko kelią, studijuodamas Klaipėdos universitete. Neseniai jis Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje tapo jų diakonu ir paskirtas Vilniaus evangelikų parapijoje pareigoms, kurių bažnyčioje jis skaitydavo Dievo žodį. Studijos suteikė jo gyvenimui prasmę.

Kasmet Lietuvoje minima Medininkų tragedija, liudijanti pasauliui ir vėl atkurtos Lietuvos valstybės buvimą saugojant jos sienas. Kasmet nuaidi dešimt salvių tragedijos vietoje, Antakalnio kapinėse lankomi jų palaikai, Arkikatedroje pamaldos, iškyla Vytauto Bubnio sukurtas jiems koplytstulpis, atidaromas Medininkų memorialas. Tauta prisimena savo praeitį... o gal tai buvo paskutinė kraujo auka ant Tėvynės aukuro.

S. Tūbėnas

DRĄSIEJI SAKALAI, KURIE ATLANTO NEPABŪGO!

Dariaus ir Girėno skrydis jau nebuvo pirmasis per Atlantą. Todėl ir pasaulinio dėmesio nebesukėlė. Taip pat ir naujos technologijos išvystyme neprisidėjo. Jų skrydžio nerėmė aviacijos kompanijos, ar lėktuvų statybos įmonės bei benzino gamyklos. Jie išgijo jau padėvėtą lėktuvą ir daugiausiai patys jį pertvarkė. Jų svarbiausias rūpestis buvo įdėti papildomus benzino tankus, kad jo užtektų ne tik per Atlantą perskristi, bet ir Kauną pasiekti.

Bet jų skrydis buvo labai reikalingas lietuvių tautai, pakelti jos moralei. Tiek Amerikoje, tiek ir Lietuvoje! Nes išskyrus Juozą Šarkį - Žukauską (amerikiečiams žinomas, kaip Jack Sharkey), kuris nevengdavo savęs lietuvių prisistatyti. 1932-33 m. pasaulinis bokso čempionas. Bet tais laikais, Amerika buvo žymiai toliau nuo Lietuvos. Pašto ir laikraščių lėktuvai per Atlantą nevežiodavo. Kol Čikagoje ar New Yorke leistas dienraštis Lietuvą pasiekdavo, tai jis jau buvo 3-4 savaitių senumo. Atsimenu, kai po Kovo 11-tosios, mus įvairūs lankytojai ir kalbėtojai būriais užplūdo.

Tai jie apvažinėdavo Floridą, Kaliforniją ir priedo Kanadą. Pagaliau atvykę į Čikagą, bandydavo mums paskutiniuosius Lietuvos įvykius pasakoti. Manydami, kad mes Amerikoje tebegyvename taip, kaip 1930 m. Mums tos jų "naujausios žinios" jau buvo seniai užmirštos. Kadangi 1933 m. Europoje Lietuvos

vardas nebuvo taip plačiai linksnuojamas, kaip dabar! Tad kiekvieną sykį Lietuvos vardo paminėjimas buvo - lyg gaivinantis pavasario vėjas. O kuomet į Kauną futbolo komandos iš Latvijos, Estijos, Austrijos ar Vengrijos atvažiudavo, tai dažniausiai Lietuvai daug įvarčių priskaičiuodavo. Nors himne ir minėdavome "Lietuva didvyrių žemė". Tačiau tai - mums didelio entuziazmo nesukeldavo. Reikėjo kažko daugiau, kuo būtumėme galėję pasidžiaugti!

Kuomet iš Amerikos - teisingiau iš Čikagos, pradėjo ateiti žinios, apie lietuvių bandymą per Atlantą skristi. Ta žinia jau buvo tai, kas galėjo mūsų ir Europos spaudos dėmesį patraukti. Todėl pradėjome daugiau domėtis tuo, kas vyksta Čikagoje. Ir nekantariai laukdavome kuomet "Lituanica" iš New Yorko pakils. Tos laukimo savaitės buvo labai ilgos. Ir jų buvo gana daug! Nes galutinam pasirengimui vis stigo lėšų. O tuos pinigus Darius ir Girėnas turėjo daugiausiai patys sukelti. O tuo metu Amerika tebebuvo ekonominės krizės ženkle. Ir su doleriu niekas nebuvo linkęs lengvai atsisikirti.

Didesnes lietuviškas gyvenvietes lankydami ir rengdami "Aviacijos šventes", nepaisant ekonominio nuosmukio, per tokias šventes susirinkdavo lietuviai iš plačių apylinkių. Yra aprašyta tokia "Aviacijos šventė, kuri vyko Kenoshos, Wisc. aerodrome. Ir

nurodyta, kad per tą šventę buvo uždirbta 121 dol. 75 cn. Taigi, pinigų telkimas nebuvo lengvas. O priedo dar buvo ir tokių, kurie iš tokio skrydžio idėjos šaipėsi. Nepaisant visų sunkumų, pagaliau Kauno radijas pranešė, kad "Lituanica" sėkmingai pakilo. Nors gyvenau Biržuose, bet laimingu sutapimu, tuo metu buvau Kaune. Netrukus Laisvės alėjoje, vaikai pradėjo pardavinėti "Extra telegramas". Žmonės kiekvieną žinią godžiai gaudė, ir prie tų vaikų stovėjo eilutės.

Radijas, beveik kiekvieną pusvalandį duodavo specialius pranešimus. Jų pasirinktas skrydžio maršrutas, beveik sutapo su komercinių laivų maršrutu. Ir dienos metu laivai juos pastebėdavo ir apie tai per radiją pranešdavo. Žinant laiką ir jų poziciją virš Atlanto, Aero klubas Kaune apytikriai jų nusileidimo laiką apskaičiuodavo. Turėjo būti apie 1:30 val. po vidurnakčio. Dar saulei nenusileidus, žmonių minios plūdo aerodromo link. Nors laukiantieji jų nesulaukė. Tačiau tas jų skrydis ir žūtis neliko be žymės. Lietuviai lyg iš miego pabudo ir didžiavosi jų žygiu. Juos sekė Pr. Žižmaras, kuris Lenkijos ultimatumu metu Lenkijos karininkui, viešai įžeidusiam Lietuvą viešai trenkė į žandą, buvo iššauktas į dvikovą. Ir korp. Polonia salėje, prie daug žiūrovų tą karininką fechtuotėje nugalėjo!

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

reikalavimų. Amerika niekad nepripažino sovietų okupacijos Baltijos šalyse, Tos šalys niekad nepriklausė Sovietų Sąjungai. Ta JAV laikysena tęsėsi jau nuo 1940 metų. Dabar, kada buvę vergai turi laisvę netiktų leisti buvusiams

pavergėjui gauti veto teisę, svarstant buvusios savo aukos ateitį, rašo Daniel McGroarty. Jis primena ir kai kurių dabartinių politikų nesusigaudymą padėtyje. Nurodo Floridos demokratą kongresmeną Alcee Hastings, kuris yra Kongreso tarptautinių ryšių

komiteto narys. Jis, kalbėdamas apie NATO išplėtimą, birželio mėn. per Europos Radio Liberty pasakė, kad yra sunkumų su Baltijos šalimis, nes Rusija mato, jog tos šalys yra Rusijos sferoje ir gali tekti panaudoti daug supratimo, kai svarstomos įvairios pažiūros.

Keliais sakiniais

• **Indonezijoje** parlamentas vienbalsiai pašalino prezidentą Wahid 591-0 balsais. Tuoj pat priesaiką davė viceprezidentė Megawati Sukarnoputri. Pašalintas prezidentas išsilaukė pareigose 21 mėnesį. Jis yra 64 metų, silpnos sveikatos, aklas ir per posėdžius dažnai užmiega. Visi aukštesnieji Indonezijos karininkai

atsisakė jį paremti ir tą paramą pažadėjo buvusio prezidento, generolo Sukarno dukrai, 54 metų. Indonezija pergyvena politinę ir ekonominę krizę.

• **Makedonijos** valdžia atmetė JAV ir kitų neutralių valstybių siūlomą civilinio karo užbaigimo planą. Minios žmonių puolė JAV, Britanijos ir Vokietijos ambasadų pasta-

tus, išdaužė langus. Makedonijos riaušių policija šaltai stebėjo minios elgesį. Buvo sudeginti keli tarptautinėms organizacijoms priklausą automobiliai. Makedonijos valdžia kaltina taikos priežiūros šalis, kad jos palaiko teroristus albanus. Vienas norvegas, vienas slovakas žuvo, kai jų

Nukelta į 4 p.

LIETUVA IR PASAULIS

LIETUVOS IR RUSIJOS SUTARTIES METINĖS

Dešimtųjų Lietuvos ir Rusijos sutarties „Dėl tarpvalstybinių santykių pagrindų“ pasirašymo metinių proga Seimo narys Vytautas Landsbergis nusiuntė sveikinimą kadenciją baigusiam Rusijos prezidentui Boris Jelcin. Jame V. Landsbergis pareiškė įsitikinimą, kad Rusija toliau eis pirmojo Rusijos prezidento Boris Jelcin nubrėžtu keliu, praneša ELTA.

1991 m. Maskvoje Lietuvos ir Rusijos tarpvalstybinių santykių pagrindų sutartį pasirašė Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininkas, profesorius V. Landsbergis ir Rusijos Prezidentas B. Jelcin. „Praėjo dešimt metų nuo dienos, kai Jūs pasirašėte istorinę sutartį su Lietuva. Jūs pripažinote Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą pagal 1990 m. kovo 11 d. aktus kaip Rusijos sąžinė ir valia. Aš įsitikinęs, kad Rusija toliau eis Jūsų nubrėžtu keliu“, rašoma V. Landsbergio sveikinime B. Jelcin.

SEIMAS RATIFIKAVO SUSITARIMĄ SU LENKIJA

Liepos 30 d. Seimas ratifikavo Lietuvos ir Lenkijos Vyriausybės susitarimą dėl bendradarbiavimo gynybos srityje.

Š. m. vasario 5 d. Vilniuje jį pasirašė Lietuvos ir Lenkijos krašto apsaugos ministrai Linas Linkevičius ir Bronislaw Komorowski. Susitarimas buvo inicijuotas atsižvelgiant į vis intensyvesnį karinį abiejų šalių bendradarbiavimą, į tai, kad Lenkijos Respublika tapo NATO nare, ir siekiant karinį bendradarbiavimą pakylėti į aukštesnį politinį lygį.

Dokumente akcentuojami ne tik praktiniai, bet ir politiniai bendradarbiavimo aspektai. Tai - gynybos politikos ir strategijos formavimas, nacionalinių ginkluotųjų pajėgų sąveikumo su NATO užtikrinimas, kasmetinių politinių-karinių konsultacijų integracijos į NATO ir kitais aktualiais klausimais rengimas.

Numatyta taip pat sudaryti bendrą Lietuvos ir Lenkijos komisiją, atsakingą už bendros dvišalio bendradarbiavimo gynybos srityje koncepcijos kūrimą. Lietuvos Seimui ratifikavus susitarimą, Lenkija tapo trečiąja valstybe po Italijos ir Turkijos, su kuria Lietuva yra sudariusi tarpvyriausybines sutartis dėl bendradarbiavimo gynybos srityje.

LIETUVOJE ĮSIGALIOJO EUROPOS SOCIALINĖ CHARTIJA

Seimas Europos socialinę chartiją su kai kuriomis išlygomis ratifikavo šių metų gegužės 15 d. Lietuva chartiją pasirašė Strasbūre 1997 m..

Greta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos, kurioje įtvirtintos pilietinės ir politinės teisės, Europos socialinė chartija, skelbianti svarbiausias ekonomines, socialines ir kultūrinės teises, yra vienas svarbiausių Europos tarptautinių dokumentų. Ši ET chartija yra Europos Bendrijos steigimo sutarties neatskiriama dalis. Visos Europos Sąjungos (ES) valstybės narės yra chartijos dalyvės ir vykdo jos reikalavimus. Todėl ET socialinės chartijos ratifikavimas bei prisiimtų įsipareigojimų laikymasis yra Lietuvos pasirengimo narystei ES dalis. Siekiant, kad chartijos dalyvėmis galėtų būti valstybės, kuriose yra skirtingas ekonominio ir socialinio išsivystymo lygis, numatytos galimybės prisiimti ne visas joje nustatytas prievolės. Minimalus reikalavimas - prisiimti bent du trečdalius numatytų įsipareigojimų. Todėl Lietuva įsipareigojo laikytis 28 skyrių iš 31.

Chartija sudaro galimybę tuos įsipareigojimus, kurių Lietuva dėl objektyvių priežasčių negali prisiimti dabar, juos prisiimti bet kada vėliau, kai jų laikymuisi bus sudarytos reikiamos sąlygos. Joje numatyta prisiimtų įsipareigojimų vykdymo kontrolė. Per kiekvienus dvejus metus kiekviena valstybė privalo pateikti Europos Tarybai ataskaitas, kaip vykdomi prisiimti įsipareigojimai. Išnagrinėjus tokias ataskaitas valstybei - chartijos dalyvei pateikiamos individualias rekomendacijas, kad būtų pašalinti nustatyti neatitikimai.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Atkelta iš 3 p.

automobilis užvažiavo ant žemėje įkastos minos.

- **Vienas JAV kovos lėktuvas**, pakilęs Turkijoje, vykęs patruliuoti Irako šiaurinės zonos, nukrito ir sudužo, lakūnui spėjus iššokti su parašiu. Nuo kovo mėn. sudužo jau šeši Amerikos F-16 kovos lėktuvai.

- **JAV laivyno specialistai** pasirenge iškelti iš jūros dugno ten nuskendusį Japonijos laivą,

kurį netikėtai užgavo JAV povandeninis laivas, iškil-damas iš jūros vasario mėnesį. Nelaimė įvyko devynios mylios nuo Havajų salos, laivas guli 2,000 pėdų gylyje, jo iškėlimas kainuos 40 mil. dol..

- **Tarp Malaizijos ir Indonezijos salų** veikia modernių dienų piratai, kurie lengvai parduoda juodojoje rinkoje įvairias prekes, ypač naftą. Nors Šveicarija neturi

Buvęs JAV ambasadorius Vilniuje Keith Smith pasitraukė iš diplomatinės tarnybos ir šiuo metu yra „Williams“ koncerno konsultantas.

P. Lileikio nuotr.

SEIMAS NEŽADA GAIŠTI SU „MAŽEIKIŲ NAFTOS“ ĮSTATYMO PATAISOMIS

Tikėtina, kad Seime bus priimtos įstatymų pataisos, reikalingas „Mažeikių naftą“ valdančios JAV bendrovės „Williams International“ bei antros pagal dydį Rusijos naftos kompanijos „Jukos“ sutarčiai įgyvendinti. Po pateikimo projektams pritarta Seime ir sutarta dėl ypatingos skubos tvarkos juos priimant.

Pasak ūkio ministro Petro Čėsnos, greitai priėmus reikalingas pataisas Seime, neeiliniame „Mažeikių naftos“ akcininkų susirinkime rugpjūčio 6 dieną būtų sutvarkyta dalis formalumų, reikalingų susitarimui tarp JAV ir Rusijos kompanijų ir, gavus investicijų, jau metų pabaigoje galėtų prasidėti šios didžiausios Lietuvos įmonės modernizavimo darbai.

Užbaigus sandorį Rusijos kompanija „Jukos“ Mažeikių koncernui suteiks 75 mln. JAV dolerių paskolą, už tokią pat sumą įsigis 26,85 proc. bendrovės akcijų bei įsipareigos dešimčiai metų garantuoti naftos koncernui tiekimą - 4,8 mln. tonų naftos kasmet ir po 4 mln. tonų eksportuos per Būtingės terminalą. Tuomet 26,85 proc. „Mažeikių naftos“ akcijų valdys ir „Williams“, o

Vyriausybės dalis sumažės iki 40,67 proc.

Kaip sakė ūkio ministras, 12-osios Vyriausybės parengtas akcinių bendrovių „Būtingės nafta“, „Mažeikių nafta“ ir „Naftotiekis“ reorganizavimo įstatymo pataisų projektas nedaug kuo skiriasi nuo laikinosios Eugenijaus Gentvilo Vyriausybės parengto projekto. Jame tik patikslinta, kad sprendimai dėl „Mažeikių naftos“ įstatinio kapitalo mažinimo ir (arba) dviejų įstatinio kapitalo (padidrinimų) gali būti padaryti tame pačiame visuotiniame akcininkų susirinkime. Pataisose taip pat siūloma netaikyti „Mažeikių naftai“ Nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme numatytą ekonominės politikos apribojimų.

Ministras Pirmininkas Algirdas Brazauskas po projekto pateikimo Seime sakė, kad Vyriausybė apsiribojo tik pačiomis būtinausiomis pataisomis, reikalingomis „Williams“ ir „Jukos“ ilgalaikiai naftos tiekimo sutarčiai pasirašyti. Anot jo, pačią „Williams“ ir „Jukos“ sutartį galima traktuoti įvairiai. Tačiau, kaip sakė Premjeras, Vyriausybė jai pritarė negalėdama smarkiai koreguoti, nes

yra suvaržyta dar 1999 Lietuvos Vyriausybės pasirašytu susitarimu su „Williams“. Žiūrint šeiminingai, anot A. Brazauskos, susiklostė tokia padėtis, kad Vyriausybei teliks tik stebėtojo vaidmuo.

Kaip rašoma Vyriausybės išvados apie „Williams“ ir „Jukos“ bendradarbiavimo susitarimą, visiškai jį įgyvendinus valstybės akcijų dalis AB „Mažeikių nafta“ aciniame kapitale sumažės nuo 59 iki 40 procentų. Tuo atveju, jeigu „Williams“ (o pagal bendradarbiavimo susitarimą ir „Jukos“) visiškai įgyvendins Investicijų sutartimi suteiktas teises į akcijų opciones, valstybės dalis įmonėje sumažės iki 21 procento.

Sprendžiant teises problemas, kilusias pernai Konstituciniam Teismui pripažinus, jog dalis nuostatų, atvėrusių kelią amerikiečių kompanijos investicijoms, prieštarauja pagrindiniam šalies įstatymui - Konstitucijai, Seimui taip pat pateiktas Mokesčių administravimo įstatymo papildymas. Konstitucinis Teismas yra pripažinęs, kad šio įstatymo nuostata, suteikianti Vyriausybei teisę strateginiams investuotojams mokesčių nedidindimo terminą pratęsti iki 10 metų, prieštarauja teisinės valstybės principui. Visus su mokesčiais susijusius teisės aktus turi priimti Seimas.

Dabar Seimui pateiktas Mokesčių administravimo įstatymo pakeitimas nustato, jog tiesioginių mokesčių tarifai, įvertinant kai kurias jau sudarytus investicijų sutarčių nuostatas, ūkio subjektams, į kuriuos jau yra investuota 200 mln. litų, nebus didinami 10 metų nuo investicijų sutarties sudarymo dienos. Galimybė sudaryti naujas sutartis, nustatančias tokias mokesčių nedidindimo garantijas, projekte nenumatoma. Mokesčių administravimo įstatymo pakeitimai turėtų išspręsti teisinę situaciją, kai Vyriausybė teisinės galimybės vykdyti investicijų sutartimi prisiimtus įsipareigojimus investuotojams tapo abejotinos.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

priėjimo prie jūros, jos prekinių laivų yra nemažai registruota. Dažnai piratai bendradarbiauja su laivų kapitonais ir susitaria nežudyti, kaip buvo daroma anksčiau, laivų jūreivių.

- **Izraelio** vyriausybė reikalauja, kad Palestiniečių vadas Arafat paskelbtų savo policijos ir kariuomenės nariams, kad jie sustabdytų karo veiksmus. Premjeras

Sharon telefonu kalbėjo su Rusijos užsienio reikalų ministru Igor Ivanov, reikalaujamas, kad Arafatui būtų sukeltas tarptautinis spaudimas, kad jis sustabdytų palestiniečių terorą.

- **Komunistinė Vietnamo** vyriausybė priėmė iš Vatikano atvykusią delegaciją ir po kelių posėdžių leido Vatikanui paskirti tris naujus katalikų vyskopus. Bažnyčios žinio-

mis, Ho Chi Minh mieste yra 540,000 tikinčiųjų. Naujas pagalbinis vyskupas yra 49 metų amžiaus.

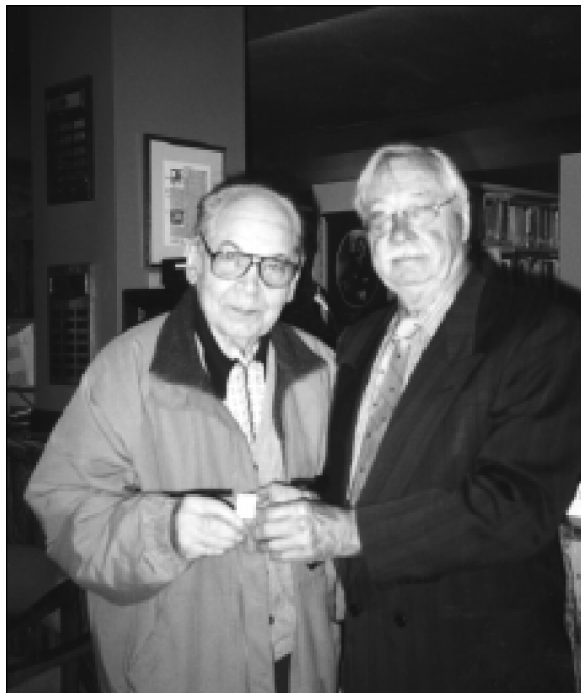
- **Meksikos** prezidentas Vincente Fox lankėsi Čikagoje. Savo kalboje jis prašė JAV vyriausybės paskelbti amnestiją nelegaliems Meksikos emigrantams, kurie gyvena ir dirba Amerikoje. Tokių gali būti apie tris milijonus.

CLEVELAND, OH**FOTOGRAFIJOS RUDENS SEMESTRAS**

114-sius metus veikianti The Cleveland Photographic Society (CPS) - foto mėgėjų dr-ja netrukus pradės jau 82-sius metus rengiamų foto kursų rudens semestrą. Veiks dvi klasės: 1) Fotografijos pagrindai (Fundamentals of Good Photography) ir 2) Laboratoriniai procesai (Darkroom Techniques). Ten pramoksite vartoti jūsų foto aparatus, jų funkcijas ir nuotraukų kompoziciją arba susipažinsite su "tamsiojo kambario" reikalavimais bei nuotraukų spausdinimu. Kursai vyks CPS patalpose, 1549 Superior Avenue, Clevelande, nuo 7:30 v.v. iki 9:45 v.v. Rugsėjo 11 d. antradienį pra-

sidės foto pagrindų paskaitos, o rugsėjo 12 d. trečiadienį - foto laboratorijos proceso paskaitos. Kursai skiriami 35 mm foto aparatams ir filmams pažinti. Spalio 21 d. numatoma iškykla, kurioje kursantai galės išbandyti jų patirtas žinias. Dėstys prityrę 9 CPS nariai. Informacijai skambinkite: Mr. Jum Kunkel 440/843-7118 arba Mr. Fred Reingold 216/529-1134. Kursantai gaus 4 mėnesių nemokamą narystę CPS draugijoje. Pareiškimo lapus (Application for Enrollment) rasite DIRVOS prieškambarėje arba foto reikmenų prekybose. Kursų klausytojų skaičius yra ribotas, negaiškite su registracija.

Ger.J.

CHICAGO, IL

Edmundas Jasiūnas (kairėje), Stanley Balzekas, Jr. su viena iš miniatiūrinių knygų kolekcijos, padovanotos muziejui.

VERTINGA DOVANA BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUI

Neseniai Balzeko lietuvių kultūros muziejų pradžiugino dovana. Čikagos lietuviams gerai pažįstamas inžinierius, lakūnas, žurnalistas Edmundas Jasiūnas įteikė muziejui keletą vertingų muziejinių eksponatų.

Visų pirma - 16 miniatiūrinių knygų kolekciją. Šias mažutėles knygeles, kurių didžiausia dovanotoje kolekcijoje yra 3.5 pločio ir 4 ir 3/4 colio ilgio, o mažiausia - vos 0.5 colio pločio ir ilgio, Lietuvoje išleido Viliaus Užtupo leidykla "Vilius". Dešimt šios kolekcijos knygelių yra skirtos žymiesiems Lietuvos lakūnams ir aviacijai nusipelnusiems žmonėms - Dariui ir Girėnui, Antanui Gustaičiui,

Feliksui Vaitkui, Juozui Kairiui, kitiems, tarp kurių yra ir šios kolekcijos dovanotojas Edmundas Jasiūnas. Pati mažiausioji knygelė pavadinta "Lietuviškai knygai 450". Kitos knygelės proginės: Maironio Pavasario balsams 100 metų, Lietuvos mokyklai 600 metų, Martyno Mažvydo Katekizmui 450 metų.

Kita Edmundo Jasiūno padovanota kolekcija - daugiau nei penkiasdešimtys Amerikos lietuvių organizacijų įstatai ir nario knygelės. Seniausia jų - "Chicago Lietuvos Draugijos Savitarpinės Pašelpos Konstitucija, uždėta Kovo 20 d., 1909 m." Taip pat kolekcijoje yra Lietuvos Vyčių, Sandoros, VLIKO, Lie-

SVEIKINAME LIA KRIVINSKAITĘ

Lia Krivinskaitė baigė Duke universitetą (North Carolina), kur ji įsigijo bakalauro laipsnį. Jos pagrindinė studijų šaka: istorija, šalutinė - slavų kalbos ir literatūra. Ji apvainikuota aukščiausiomis garbėmis: summa cum laude. Be to, ji priimta į Phi Eta Sigma ir Golden Key tautinės garbės organizacijas ir apdovanota Mark Anthony Akers stipendija.

Baigimo apeigos gražioje Duke universiteto kopyltėlėje ir Blue Angels stadijone įvyko pavasarį, bet iš tikrųjų Lia baigė studijas gruodžio mėnesį, būdama tik devyniolikos metų. Kruopšti jaunuolė, lankydama gimnaziją, klausė universiteto kursų garbės kolegijose Kent valstybiniame ir Akrono universitetuose.

Idealistė, per studijų metus Lia dalyvavo įvairiose universiteto programose. Buvo redakcijos kolegijos narė, o vėliau ir redaktorė universiteto "Open Forum" ir "Duke Blue" leidinių; dalyvavo literatūros ir kultūros studijų bendruomenėje; dirbo kaip patarėja FC pirmų metų studentams ir BASES programose.

O užpraitą vasarą ji vyko į Washington, D.C., kur ji buvo pakviesta dirbti kaip interne Europos Saugumo ir Bendravimo (buvusioje Helsinkio) komisijoje. Tarp įvairių pareigų, ji rinko medžiagą įvairių bylų svarstymui:

tuvių Bendruomenės, Lietuvių Fondo, Lietuvių Socialistų Sąjungos ir kitų organizacijų įstatai ir konstitucijos.

Na o trečioji Edmundo Jasiūno dovana - tai aštuoni gintaro gabalėliai, kuriuos Lietuvos alpinistas Vladas Vitkauskas nešėsi su savimi kopdamas į Everesto viršukalnę (8848 metrai arba 29,030 pėdų). Šie gintarėliai vėliau buvo padovanoti "Lietuvos ryto" žurnalistinei Edmundui Ganusauskui, kuris savo ruožtu juos padovanojo Edmundui Jasiūnui, o štai dabar jie tapo Balzeko lietuvių kultūros muziejaus ekspozicijų dalimi. Alpinistas Vladas Vitkauskas yra užkopęs į aukščiausias pasaulyje viršukalnes ir jose iškėlęs Lietuvos vėliavą. Jo garbei buvo išleisti pašto ženklai, kuriuos Edmundas Jasiūnas taip pat padovanojo muziejui.

Balzeko lietuvių kultūros muziejus dėkoja Edmundui Jasiūnui už jo rūpestį ir įnašą skleidžiant Lietuvos istoriją ir pasiekimus pasaulyje.

Muziejaus inf.

Iš kairės: Aldona Krivinskienė, Danutė Krivinskaitė, Lia Krivinskaitė, dr. Jolita Kavaliūnaitė ir Dennis Bennett.

D. Bennett nuotr.

"Moterų ir vaikų prekyba Europoje ir JAV"; "atsakingsumas už karo nusikaltimus buvusioje Jugoslavijoje", ir t.t. Ji prisidėjo prie straipsnių šios komisijos leidiniui.

Per studijų metus Lia ėjo studentės asistentės pareigas Duke universiteto bibliotekoje. Be to, ji dirbo Durham, N.C. pradžios mokyklose ir gimnazijose kaip pavaduotoja dėstytoja. Grįžusi į Ohio, tęsė pavaduotojos dėstytojos darbą Barbertono miesto gimnazijoje. O Akrono ji dėstė LSAT (priėmimui į teisės fakultetą) egzaminų laikymui paruošiamojoje programoje.

Lia dalyvauja ir lietuvių pasaulyje. Ji baigė šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą Cleveland, kur per baigimo

apeigas ji pasakė atsisveikinimo kalbą. Ji kas met vykdavo į mokytojų studijų savaitės Dainavoje, kur ji deklamuodavo, dainuodavo ir šokdavo tautinius šokius. Ji tobulindavo lietuvių kalbą savaitgaliais praleisdama su tėvuku pedagogu ir rašytoju Vaciu ir močiute mokytoja ir skautininke Ona Kavaliūnais. Be to, išklaušė dviejų metų lituanistikos studijas Kento valstybiniame universitete.

Šį rudenį Lia priimta studijuoti teisę Harvardo universitete.

Linkime Liai Krivinskaitei daug sėkmės šviesiam studijų kelyje.

Jolita Kavaliūnaitė

Gubernatoriaus George H. Ryan (IL) atstovė Pat Michalski iteikė "Governor's Certificate of Award" Amerikos Lietuvių Bendruomenės Waukegan Lake County skyriaus pirm. Edward R. Skališiui už įsipareigojimą ir dedikaciją Amerikos Lietuvių visuomenei.

LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS GEGUŽINĖ

Lietuvių Tautinės sąjungos Čikagos skyriaus ruošta gegužinė liepos 29 d. Ateitininkų namų ažuolyne praėjo puikioje nuotaikoje. Susirinko daugiau negu 350 žmonių. Meninę programą atliko Stasės Jagminienės

lietuvių Muzikos 9 asmenų kapela "Tėviškė". Tautinės sąjungos skyriui vadovauja Matilda Marcinkienė. Pasisėkęs renginys padės mūsų tautinės kultūros vertybių išlaikymui.

Prof. dr. Vlado Sirutavičiaus paskaita Balzeko muziejuje Čikagoje. Iš kairės: Stanley Balzekas, Jr., Karilė Vaitkutė, Vladas Sirutavičius, Aušra Veličkaitė, prof. Violeta Kelertienė.

Lietuvių Tautinės sąjungos suvažiavime Čikagoje: sol. Margarita Momkienė, adv. Saulius Kuprys, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas, Matilda Marcinkienė, ALT sąjungos Čikagos skyriaus pirmininkė.

Z. Degučio nuotr.

AMERIKOS LIETUVIAI GALI PADĖTI LIETUVOS VYRIAUSYBEI

Kęstutis Baravykas

“Tautininkų žinių” korespondentas

Kas gali atvesti į protą šiuolaikinius valstybės vyrus ir tų vyrų netikusią ūkinę politiką paneigti teigiamais, gėrybiniais žingsniais? Be pykčio grimasų, be pavydo ir neapykantos, be destruktijos ir tuščio populizmo? Atrodo, kad tai gali padaryti tik užsienio, daugiausia į JAV emigravę lietuvių yra vidaus politiką išmanančių ir sąryši tarp įvairių gyvenimo sričių suprantančių žmonių, kurių patyrimas labai praverstų valstybės ekonomikos ugdymo reikaluose, taip pat ir privačiame versle (biznyje). Tačiau, jei tie žinovai ir gudruoliai ankstesniais metais buvo padorūs ir (pirmojo) nešvaraus milijono nešvariais keliais neprisiplėšė, iki šiol taip ir vaikšto it musę kandę, nors jų mintys moderniam pasaulyje, tų minčių panaudojimo atveju, duotų didžiulį pelną. O proto vaisių ne-naudojant neatsinaujina ir neauga ekonomika. Atrodo, kad mūsų valdžia to visai nesupranta.

Stabdžiai

Lietuvoje egzistuoja užburtas ratas, kuris neleidžia protui padėti vystyti ekonomiką. Dabartiniai vadovai paniškai bijo tų, kurie pasiūlo naujus originalius sprendimus. Jiems atrodo, kad tai jų asmeninis pažeminimas, jų nežinojimo, nepakankamo išsimokslinimo, jų neišprusimo atskleidimas, jų nuomone, vadovas turi būti įmonėje gudriausias, todėl

nepažįstamąjį nors ir protinę, atstumia. Tie vadovai nesupranta, kad tik labai sutelktomis specialistų pastangomis priimami mažiausiai klaidingi sprendimai, kad vienas žmogus tikrai nežino visko.

Būna, ir dažnai būna, kad atstumia kitos partijos žmogų arba užpuola savininko iš kitos partijos verslą, jį sugriaudami arba nedorai konkuruodami. Dažnai nepriima į darbą, nes žmogus dešinysis, tai - dažniausias reiškinys. Iš paviršiaus atrodo - viskas gerai, bet vos kepsteli giliau - tuoj atsiskleidžia negerai dalykai. Tuos kepstelėjimus pradėjusi Specialiųjų tyrimų tarnyba atskleidžia gražių nepadorumo deimančių.

Puikybė yra apėmusi ir valdžią. Ji atitrūkusi nuo visuomenės, neturi laiko spręsti visaliaudinių reikalų, nes dirba už savo pavaldinius, dirba ir už skandalingai blogai tvarkomų verslo įmonių vadovus. Tų kasdieninių reikalų būna tokia masė, kad nėra kada jiems ir atsikvėpti. Argi galima tuomet prisibrasti prie vadovybės su naujais pasiūlymais? Aišku - ne.

Ar gali gudruoliai ir išminčiai kaip nors, be valdžios pagalbos mūsų pereinamojo pobūdžio valstybėje, materializuoti savo puikias idėjas? Aišku, kad ne, nes jie neturi pradinę investicijai kapitalo. Smulkiam verslui pradėti dažnai trūksta visai nedaug lėšų. Tik parodžius pirmus vykusius verslo veiksmus su

žmogumi “nusižemina” dirbti ir bankai. Tuomet verslo išvystymui galima gauti kreditų. Bet kaip gi pradėti, neturint startinio, nors ir mažyčio kapitalo?

“Amerikonai”

Štai čia ir galėtų padėti mūsų rimtoji išeivija, tradiciškai mūsų vadinama “amerikonais”. JAV gyvenantys lietuviai, kurie lankosi Lietuvoje, turi rimtų, padorių giminių, pažįstamų žmonių, garbingų partijų narių, tame tarpe ir tautininkų, kurie tėvyne daugiau rūpinasi negu savimi. Ne visi Lietuvoje tik deda į savo kišenę.

Tiksliausia būtų suburti išeivijos ekonominę grupę, kuri atsargiai, neskubant, bet ir nevilkinant, imtųsi surinkti pradžios kapitaliuką vienai kitai ekonominei minčiai įgyvendinti. Kadangi pasaulyje greičiausiai vystosi pramogų ir paslaugų verslas, galima būtų pasiūlyti suteikti nedidelę paskolą turistų pavėžinimui po Vilniaus senamiestį ištaigingais ekologiškais triračiais, varomais pedalais, kurie galėtų net lietui lyjant svečius, sakykim iš Kalifornijos, sausius vežioti grožėtis miesto vaizdais. Tokie triračiai galėtų būti pritaikomi ir invalidų pervežimui be trenksmo ir dūmų. Kai kurie Lietuvių tautininkų sąjungos nariai yra atlikę rinkos tyrimus su panašiais bet prastesniais aparatais ir žino, kad toks verslas yra pelningas. Tokių originalių triračių paslaugos

paplistų visose Europos valstybėse, kur būna lietinga. Jų panaudojimo išdavoje sumažėja turistų priėmimo rizika. Todėl ir verta pradėti tokias paslaugas.

Kitas pasiūlymas, peržengiantis Lietuvos vidinės rinkos sienas, yra pramoginiai paplūdimio (pliažo) laiveliai, kurių patrauklumas leistų juos pardavinėti po plačiausią pasaulį. Tai - vėl pelningas verslas (biznis).

Šie pasiūlymai leistų vyresnio amžiaus galvočių mintis įgyvendinimui perduoti į jaunas rankas, nes jaunieji jau yra pamokyti vadybos ir jiems lengviau lietuvišką produkciją eksportuoti. O viso veiksmo priežiūrą atliktų Lietuvių tautininkų sąjungos revizijos komisija, nuo kurios niekur nepasislėpsi.

Įsitikinę šių pradinių verslų pelningumu, į naujoves atsuktų ir tie protingesni jau prakutę vietos lietuviai verslininkai. O tai būtų patys svarbiausias įvykis po Kovo 11-osios. Proto įdiegimo į ekonomiką pradžia. Toks nedidelis, bet labai svarbus būtų išeivių ekonominis impulsas Lietuvoje. Tada ir vietos valdžia pamatytų, ko ji nestimuliuo per visus Nepriklausomybės metus. **Išeiviai gali atvesti mūsų vadovus į protą.**

Nauda lietuvybei

Kas iš to Lietuvių tautininkų sąjungai? Verslas, išsivystęs iš tautinės investicijos, iš tautinės minties, tą tautinę mintį privalėtų ir remti: nebereikėtų tiek aukų iš JAV lietuvių pusės, nereikėtų mums prašyti pinigų “Tautininkų žinioms” leisti, mažiau reikėtų pinigų labdarai, neprašytume remti mūsų atstovų rinkimų

metu. Dabar mūsų sąjunga yra pasitempusi, labiau disciplinuota, padorūs jos nariai nesudaro jokios prielaidos, kad kiltų koks nors nepadorus skandalas. Dabartinė LTS vadovybė reikli, net griežtoka. Ji atstatė tvarką, atskaitomybę. Tokia vadovybė tikrai gali užtikrinti, kad tautiečių investicijos nebūtų iššvaistomos ar pasisavinamos.

Kvietimas

Kviečiu užsienio lietuvius, skaitančius mūsų laikraštį, parodyti iniciatyvą, suburti išeivius ir įkurti bendradarbiavimo organizaciją, savotišką smulkaus verslo gaivinimo Lietuvoje fondą. Fondo lėšos būtų panaudotos nedidelėms paskoloms tiekti tiems asmenims ir grupėms, kurie įsuktų pelningą smulkųjį verslą, nesunkiai peraugantį į vidutinį verslą. Naujų verslų pelno dalis grįžtų į fondą, o dalis būtų skiriama lietuvių palaikymui mūsų pačioje daug nukentėjusioje tautoje, pašalpoms vargstantiems išeivių giminėms ir lietuviškai tautinei spaudai. Toks dalykas būtų išeivių ekonominis impulsas Lietuvoje. Tada ir vietos valdžia pamatytų, ko ji nestimuliuo per visus Nepriklausomybės metus. **Išeiviai gali atvesti mūsų vadovus į protą.**

Kviečiu šios misijos imtis mūsų kuratorių inž. Eugenijų Bartkų arba ponus Veitus, kurie neseniai Lietuvoje viešėjo.

(Tautininkų žinios Nr. 13)

PANEVĖŽYJE PAGERBTAS NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ KARVEDYS

Š.m. birželio 24 d. Panevėžyje per Jonines įvyko gražios Nepriklausomybės kovų dalyvio, buvusio Panevėžio bataliono (vėliau 4-ojo pėstininkų Lietuvos karaliaus Mindaugo pulko) vado, Lietuvos Krašto apsaugos ministro (1929-1930) pulkininko leitenanto Jono Variakojo pagerbimo iškilmės.

Švenčiausios Trejybės (buv. Įgulos) bažnyčioje iškilmingas šv. Mišias už J. Variakojį aukojo Lietuvos kariuomenės vyriausiasis kapejonas pulkininkas leitenantas J. Gražulis. Bažnyčioje buvo Lietuvos kariuomenės, Lietuvos Šaulių sąjungos, Lietuvių Tautininkų Sąjungos, Lietuvos Partizanų sąjungos vėliavos.

Po šv. Mišių vyko šalia šios bažnyčios Nepriklausomybės aikštėje pastatyto paminklo plk. Ltn. Jonui Variakojui atidengimo iškilmės. Paminklo autorius-panevėžietis skulptorius Vytautas Tallat-Kelpša. Paminklą kartu su karvedžio sūnumi Jonu Variakoju atidengė Krašto apsaugos viceministras Jonas Gečas.

Iškilmėse dalyvavo kariūno giminės, iš Čikagos atvykęs sūnus Jonas Variakojis su žmona Jūrate ir sūnumi Jonu; Lietuvos kariuomenės kariai, Lietuvių Tautininkų Sąjunga, Lietuvos Šaulių Sąjunga, Lietuvos Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjunga; svečiai iš Kauno, Vilniaus bei kitų Lietuvos miestų; gausus būrys panevėžiečių.

Iškilmės baigėsi Karaliaus Mindaugo motorizuotame pėstininkų batalione Pajuostyje. Ten ažuolo vainikais buvo pagerbti iškilmėse dalyvavę Jonai. Jų garbei grojo karinis orkestras. Šio bataliono valgykloje iškilmių dalyviai pavaišinti pietumis.

**PLK. LTN. JONAS
VARIAKOJIS
(1892 05 20-1963 10 31)**

Nepriklausomybės kovų karvedys Jonas Variakojis gimė carinės Rusijos valdymo laikais, 1892 05 20 istorinėje Radvilų žemėje Biržų krašte, Rinkuškių kaime.

Mokėsi Piarnu gimnazijoje, Peterburgo universiteto Teisės fakultete, bendra-

darbiavo "Vilties", "Lietuvių balso" laikraščių redakcijose.

1917 m. baigė Vladimiro karo mokyklą Petrograde.

Po bolševikų perversmo Rusijoje J. Variakojis iš fronto atvyko į Voronežą, kur aktyviai dalyvavo politinėje lietuvių karininkų sąjungos veikloje, siekiančioje atkurti Lietuvos valstybingumą.

Prasidėjus bolševikų puolimui, įstojo savanoriu į Lietuvos kariuomenę ir buvo paskirtas Panevėžio srities apsaugos viršininku. Organizavo Panevėžio srities apsaugos būrį ir 1919 02 07 prie Kėdainių sulaukė puolimą Kauno kryptimi. Iškovojo pirmąją karę su bolševikais pergalę prieš daug galingesnį priešą.

Mūšiuose su bolševikais karininko J. Variakojo savanorių būrys išaugo į Panevėžio atskirą batalioną. J. Variakojo vadovaujami kariai vadavo Baisogalą, Šeduvą, Ukmergę, Panevėžį, Kupiškį, kitas

Lietuvos vietas ir pirmieji bolševikų fronte įžengė į Latvijos teritoriją, pasiekė Dauguvos krantus.

Prasidėjus kovoms su bermontininkais, jo vadovaujamas batalionas išaugo ir buvo pavadintas Lietuvos karaliaus Mindaugo 4-ujo pėstininkų pulku. Kovėsi mūšiuose ties Meškuičiais ir Šiauliais.

Karė su lenkais kpt. J. Variakojis apdovanotas penkiais ordinais: dviem I rūšies Vyčio Kryžiaus 2-ojo ir 3-iojo laipsnių, Vytauto Didžiojo 2-ojo laipsnio, Gedimino 3-iojo laipsnio, Latvijos "Lačplėsio" trečios rūšies ordinu ir Savanorių medaliu.

Taikos metais plk. Ltn. Jonas Variakojis buvo paskirtas III pėstininkų divizijos, vėliau - III karo apygardos štabo viršininku.

1929-1930 m. - Krašto apsaugos ministras.

(Tautininkų žinios Nr. 13)

KLAIPĖDA MINI 749-ĄSIAS ĮKŪRIMO METINES

Trečiasis pagal dydį Lietuvos miestas - Klaipėda - mini 749-ąsias įkūrimo metines. Prieš 749 metus, 1252 me-tais baltų gyvenvietės užėmė ir sugriovė Livonijos (kalavijuočių) ordino ir kuršo vyskupo kariuomenė ir Danės žiotyse pastatė pilį - Memelburgą. Prie pilies pradėjo augti miestas, pavadintas Memeliu. Po poros metų miesteliui buvo suteiktos Liubeko miesto teisės, buvo pastatyta Šv. Marijos katedra.

Žemaičiai, sembai, lietuviai kelis kartus puolė ir griovė pilį bei miestelį.

1328 m. kalavijuočiai, matydami, kad jiems gali nepavykti išlaikyti Klaipėdos, savo dalį perleido kryžiuočiams.

1423 m. raštuose pirmą kartą minimas lietuviškas miesto vardas - Klaipėda.

Po Melno taikos, kai vakarinės lietuvių žemės buvo paliktos Ordinui, Lietuvos

valdovai beveik susitaikė su praradimu. Tik žemaičiai su tuo niekada nesutiko, dar kelis kartus bandė Klaipėdą atsiimti.

17-18 amžiais karai ir suirutės neaplenkė ir Klaipėdos. 1620-1625 m. mieste siautė maras. Vėliau Klaipėdą buvo užėmė švedai.

Vėliau Klaipėdos pilis prarado savo gynybinę reikšmę ir 19 amžiuje sunyko.

Po 1923 metų sukilimo Klaipėda atiteko Lietuvai.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, 1990 m. Klaipėdoje įkurtas universitetas.

Dabar Klaipėda yra viena svarbiausių šalies miestų ir dinamiškai besivystančių ekonomikos centrų. Klaipėdoje įsikūręs vienintelis Lietuvos uostas. Klaipėda yra kultūros ir turizmo centras. Čia veikia kelios aukštojo mokslo kolegijos, muzikos, teatro, parodų centrai. Mieste gyvena daugiau 200 tūkst. gyventojų.

BNS

Klaipėdos miestą dalija Danės upė.

J. Polio nuotr.

NAUJA LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIOS KOLEGIJA

Kaune įvyko tradicinės Lietuvos religinės bendrijos - Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios Sinodas. Priešsinodinėse sesijose ir Sinodo darbe dalyvavo dvasininkai, kuratoriai, parapijų delegatai, svečiai iš Lietuvos ir užsienio.

Sinodas, kaip paaiškinta Eltai, yra aukščiausia Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios valdymo institucija.

Pirmasis Sinodas buvo sušauktas Vilniuje 1547 metais. Lenkams okupavus Vilnių, Sinodai buvo šaukiami Biržuose ir Vilniuje atskirai. Sinodas, vėl sujungęs atskirtas Bažnyčios dalis, įvyko Vilniuje 1940 metais. Dabar, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, Sinodai šaukiami kiekvienais metais skirtingose parapijose.

Šių metų Sinodo metu buvo išklausa kolegijos prezidento Rimanto Jankūno ataskaita, kuratorių, parapijų delegatų bei svečių pranešimai. Klaipėdos universiteto Evangeliškosios teologijos katedros vedėjas, kuratorius dr. Arūnas Baublys pabrėžė teologijos studijų svarbą ir papasakojo apie galimybes ruošti dvasininkus.

Sinodo delegatai apgailėstavo dėl skriaudų Lietuvos evangelikams reformatams. Bažnyčiai negražinamas jai priklausantis turtas - pastatai,

maldos namai, net ir sugražintus teismo keliu bandoma vėl atimti.

Sinodas priėmė kanonus ir memorialus aktualiais Bažnyčios vidaus tvarkos, dvasinio darbo, naujų parapijų kūrimo, santykių su valstybe klausimais. Buvo pabrėžta, kad svarbiausia Bažnyčios užduotis yra skelbti Evangeliją. Su apgailėstavimu kalbėta apie tai, kad keli jauni dvasininkai, remiami užsienio bažnytinių organizacijų, bando ardyti šimtmetines tradicijas, siūlydami naują evangelikų

reformatų Bažnyčios tvarką ir naują išpažinimą. Sinodas konstatavo, kad šią veiklą reikia traktuoti kaip ketinimą sukurti naują Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios atšaką, neturinčią istorinio tęstinumo.

Sinodo kolegijos prezidentu išrinktas kuratorius Konstantas Reinatas (Kaunas), kolegijos sekretore - dr. Janina Vaičiulienė (Kaunas), viceprezidentu - kunigas Algimantas Kvedaravičius (Vilnius - Pabiržė).

ELTA

“VARTAI” KELIA IŠ UŽMARŠTIES S. KRASAUSKO GRAFIKĄ

Vilniaus “Vartų” galerijoje rugpjūčio 1 d. atidaryta žy-
maus grafiko Stasio Krasausko
ir tapytojos, grafikės Aistės
Jurgos Krasauskaitės kūrybos
paroda, tęsianti galerijos ren-
giamą parodų ciklą “Užmiršti
paveikslai”.

Legenda tapęs dailininkas
S. Krasauskas (1929-1977)
prisimenamas kaip gausiai
likimo apdovanotas žmogus:
puikus dailininkas, plaukikas,
dainininkas, buvęs išore ir
vidumi patraukli asmenybė.
Gimęs nepriklausomoje Lie-
tuvoje, dailės studijas baigęs ir
kūręs sovietmečiu, S. Kra-
sauskas kūryboje liko laisvas

ir drąsus, buvo palankiai ver-
tinamas tuometinės valdžios,
surengė daugybę autorinių
parodų Lietuvoje ir užsienyje,
pelnė garbingų valstybinių
apdovanojimų.

“Vartų” galerijos parodoje
rodomi S. Krasausko estampai,
piešiniai flomasteriu, guašu,
sausa anglimi, autocin-
kografijos, litografijos, lino
raiziniai. Atskirą ekspozicijos
dalį sudaro knygų grafika:
ilustracijos biblinei “Giesmių
giesmei”, Viljamo Šekspyro
sonetams, poetų Eduardo Mie-
želaičio, Antano Venclovos,
Justino Marcinkevičiaus,
Algimanto Baltakio eilėraščių
knygoms. Menotyrininkų tei-
gimu, S. Krasauskas laisvai
interpretuodavo literatūros
kūrinių, tapdavo knygos ben-
draautoriumi, realizuodavo
savąją plastikos sampratą.
Ekspozicijoje labai trūksta
S. Krasausko draugiškų šaržų,
kurie būtų suteikę parodai
ironiškumo, linksmumo, kurio
netrūkdavę autoriui.

Pasak kūrinius iš šeimos
archyvo parodai atrinkusios
grafiko dukros A. J. Krasaus-

kaitės, ji norėjusi parodyti tą
Krasauską, kurį visi tariamai
žino, bet neturi galimybės
pasižiūrėti jo darbų originalų,
kadangi Lietuvoje nėra nei
Šiuolaikinės dailės, nei knygų
meno galerijų. “Vartuose”
eksponuojami darbai yra na-
tūralaus dydžio, galima
grožėtis muzikalia grafikos
linija, jautria filigraniška
raižyba, pamatyti seniai
išleistų knygų iliustracijas,
kurios iš naujo perleistose
knygose šiuolaikinės poli-
grafijos dėka atskleistų švelnų
modernumą, metaforų sakra-
lumą ir gausias klasikines
ištarms.

Keliolikai A. J. Krasaus-
kaitės tapybos drobių skiriama
didžioji galerijos salė. Čia
eksponuojami ankstesnių metų
ir šią vasarą sukurti paveikslai.
Pasak menotyrininkės Nijolės
Adomonytės, tapytojos drobės
spalvingos, bet neagresyvos,
turtinių faktūrų, tęsiančios
lietuvių tapybos tradiciją ir
turinčios sąsajų su europiniu
modernizmu.

ELTA

P. DOMŠAIČIO KŪRINIAI KLAIPĖDOS PAVEIKSLŲ GALERIJOJE

Klaipėdos paveikslų ga-
lerijoje, neogotikos stiliaus
name, atidaroma europinio
masto dailininko Prano Dom-
šaičio galerija ir kultūros
centras, praneša ELTA.

Pasak Lietuvos dailės mu-
ziejaus tarybos sekretoriaus
Vytauto Balčiūno, 1999-2001
metais Lietuvių fondas (JAV)
perdavė Lietuvos dailės
muziejui 528 P. Domšaičio
kūrinius - visą jo kūrybinį
palikimą. Muziejininkų teigi-
mu, tai išskirtinės vertės meno
kolekcijos dovanojimo faktas
po dailės mecenato Mykolo
Žilinsko Lietuvai dovanotų
rinkinių. Vokietijoje, Austri-
joje bei Pietų Afrikoje sukurtų
P. Domšaičio darbų kolekcijai
išsigyti ir persiųsti į Lietuvą
Lietuvių fondas skyrė per
vieną milijoną litų.

Patys vertingiausi, Eu-
ropoje pripažinti, bet Lie-
tuvoje, deja, mažai žinomi iš
Pamario krašto kilusio dai-
lininko P. Domšaičio kūriniai
bus nuolat eksponuojami
Lietuvos dailės muziejaus
Klaipėdos paveikslų gale-
rijoje. Kartu su P. Domšaičio
galerija atidaromas ir jo vardo
kultūros centras, kuris ben-
dram darbui telks su dailininko
gyvenimu ir kūryba susijusias
Europos, Afrikos ir Amerikos
institucijas bei jo kūrybos
žinovus. P. Domšaičio kultūros
centro tikslas - rengti tarptau-
tinius kultūrinius susitikimus:
konferencijas, seminarus, aka-
deminius savaitgalius, kūry-
bines stovyklas ir pan.

P. Domšaičio dailės gale-
rijos ir kultūros centro ati-
daryme dalyvaus Lietuvių
fondo atstovas dr. Gediminas
Balukas ir studijos apie P.
Domšaitį autorė Elsa Verloren
van Themaat-Klump iš Pietų
Afrikos Respublikos.

1880 m. gimęs Rytų Prū-
sijos ūkininko šeimoje, P.
Domšaitis baigė Karaliaučiaus
meno akademiją ir išvyko
tobulintis į Berlyną. Studijų
tikslais buvojo Paryžiuje,
Florencijoje, Londone. Kaip
dailininkas, augo ir brendo
didžiausių to meto Europos
dailininkų (Makso Lyber-
mano, Edvardo Munko, Ketės
Kolvic, Lovis Korinto, Oto
Dikso, Polio Klè) aplinkoje,
kartu su jais dalyvaudavo
parodose. 1919-1932 m. P.
Domšaitis susilaukė tikro
pripažinimo, laimėjo kelias
premijas, jo darbų išgijo
Berlyno valstybinis meno
muziejus, Meno akademija,
Štettino, Liubeko, Hamburgo
privachios galerijos.

Gyvendamas Berlyne, P.
Domšaitis domėjosi ir gim-
tuju pamario kraštu, 1914-
1918 m. atvažiuodavo į Nidą,
kur vasaromis rinkdavosi eks-
presionistų dailininkų kolo-
nijos dalyviai.

1949 m. P. Domšaitis su
žmona persikėlė į Pietų Afri-
kos Respubliką, gyveno Capl-
town mieste, savo kūryboje
siejo Europos ir Afrikos meno
įtakas. P. Domšaitis mirė 1965
m., palaidotas Pietų Afrikos
Respublikoje.

S. Krasausko iliustracija Juozo Tumo-Vaižganto “Dėdėms ir dėdienėms”.

REKONSTRUOJAMA M. K. ČIURLIONIO EKSPOZICIJOS SALĖ

M. K. Čiurlionio dailės
muziejuje M. K. Čiurlionio
ekspozicijos galerijoje jau du
mėnesius vyksta rekon-
strukcijos darbai. Ardamos
nereikalingos ir mūrijamos
naujos sienų konstrukcijos,
gilinami rūsiai, prieš kelias

savaites pradėtas dengti naujas
stogas. Jautrūs aplinkai pa-
saulinio masto lietuvių dai-
lininko darbai šiuolaikiškoje
parodų salėje gali būti iškabinti
jau kitų metų pabaigoje, jei
nesutiks finansavimas.

Darbų pradžia šiais metais

Vyriausybė skyrė pusantro
milijono litų. Bendra rekon-
strukcijos projekto sąmatinė
vertė penkiskart didesnė - 7
milijonai 800 tūkstančių litų.

M. K. Čiurlionio ekspozicijos pastato rekonstrukcijos darbus atlieka akcinė bendrovė

“Marijampolės statyba”. Pasak
šios įmonės statybos vadovo
Vilmanto Šmigelskio, šiemet
ketinama baigti stogą, išve-
džioti inžinerinius tinklus,
pradėti vidaus sienų apdailą.
Kitais metais liks sutvarkyti
galerijos pastato fasadą bei
įrengti visą M. K. Čiurlionio
paveikslų saugumui reikalingą
įrangą. Šildymo sistemos pa-
keitimas, pasak muziejaus
direktoriaus Osvaldo Grigelio,
taip pat bus nukeltas į kitų
metų nešildymo sezoną.

Kaune įsikūrusio Dailės
muziejaus priestatas pastatytas
1969 metais specialiai M.
K. Čiurlionio kūriniams. Ant
popieriaus atliktus Lietuvos
dailės genijaus darbus saugojo
atitinkamas vėdinimas bei
apšvietimas. Daugiau nei 30
metų tarnaujanti įranga paseno
ir nebeužtikrino maksimalios
apsaugos nuo darbų ne-
grįžtamai naikinamos aplin-
kos poveikio. Griozdišką
techniką neišvengiamai rei-
kėjo pakeisti tobulesniais
šiuolaikiškais įrengimais.

M. K. Čiurlionio ekspozicijų salės apšvietimo, šildymo, vėdinimo, sienų, stogo rekonstrukcijos techninį projektą keletą metų rengė architektai Eugenija ir Geraldas Balaišiai bei Gražina Janulytė.

Beje, pakeitus vidaus iš-
planavimą, bus atidaryta ir
papildoma ekspozicijos salė
M. K. Čiurlionio piešiniams.
Dar viena naujiena - tai mo-
dernus M. K. Čiurlionio kū-
rybos informacijos centras.
Jame kas panorėjęs galės
susipažinti su muziejuje su-
kaupta medžiaga apie pa-
saulinio masto lietuvių me-
nininką. Nuo gaisro ir iš-
laužėlių neįkainojamus pa-
veikslus saugos nauja ap-
saugos sistema.

Maždaug trečdaliu ma-
žesnė nei įprastai 70 paveikslų
M. K. Čiurlionio darbų ekspozicija dailės muziejaus lankytojams šiuo metu rodoma kitoje dailės muziejaus salėje.

ELTA

GIMTOS KALBOS VAIDMUO TAUTYBEI IŠLAIKYTI

R. Spalis

II

(Straipsnis buvo spausdintas 1965 m. Korp! Neo Lithuania išleistoje knygoje; kai kas tinka ir mūsų metui.)

Jei mes, vyresnioji karta, turime tą didelę dovaną kalbą, jei mes dar galvojame ją, jei ji dar vienintelė mūsų dvasinių galių išreiškėja, be jos mes iš karto pasijustumėm nenormalūs, išrašyti iš kultūringos visuomenės tarpo, tai jaunoji karta vis stipriau remiasi vietos žeme, mokykla, kultūra ir ar ji bus pajėgi ištesėti mūsų pasiryžimą, ar išlaikys tą laisvės žiedą ir estafetiniu būdu perduos jį dar vėlesnei kartai, yra didelis klausimas.

Kaip jau anksčiau, besiremdamas liudininkais, pastebėjau, pats lemtingasis žygis tautybei apsaugoti ir išlaikyti yra protėvių kalba, kuri, tartum toji vėliava, skiria mus nuo kitų, pabrėžia mūsų kitoniškumą, mūsų dvasinį nusistatymą, mūsų tikrąją esmę. Tai minčiai paryškinti imkime keletą pavyzdžių.

Anglas, išmokęs vališkai, neatkreipia dar eilinio brito dėmesio, bet, jei būtų žinoma, kad to anglo motina ar tėvas buvęs valas, tuojau jis sukels smalsumą, kaip valų patriotas. Anglas, vedęs lietuvaitę, išmokęs lietuviškai, parodo, kad jis gerbia savo žmonos tautai. Bet studentas jaunuolis, gimęs ir augeš kad ir Anglijoje, prakalbintas, atsakęs lietuviškai, vėl sukelia skirtingą asociaciją. Suprantam, kad jo tėvai susipratę lietuviai, kad vaikas pasisavinęs tėvų dvasinę kultūrą, šviesus, gerbtinas. Taigi, kalba, kaip mokslo objektas, tam tikrais atvejais ne tik parodo didesnę, turtingesnę išsimokslinimą, bet kartais nukelia į kitą plotmę, pakeičia savo esmę, nurodo dvasinį nusistatymą. Tas sudėtingas įvairumas bet kuriuo atžvilgiu yra teigiamas, pozityvus.

Kai kurios tautos, kad ir neturėdamos savo valstybės, bet turėdamos pakankamai laisvės, kad ir iš dalies tvarkytis nepriklausomai, švelnia priespauda pajėgia versti domėtis savąja tėvų kalba, nors jau vietomis net dvi kartos būtų užmiršusios ją. Mano anksčiau minėti valai savo geografiniame -plote kandidatui, besisiūlančiam į kurį geresnį postą, pastato sąlygą - mokėjimą vališkai. Pažinau vieną gerai kvalifikuotą valą, kuris tik todėl nedrįso pildyti anketos,

prašydamasis į geriau apmokamą vietą, kad nemo-kėjęs vališkai. Gyvendamas tarp anglų jos neišmokęs.

Turime Amerikoje ir savų ligoninių ir savų įstaigų. Ar lietuvių kalba užima ten svarbią vietą - ne man spręsti. Bet tas valų pavyzdys rodo, kad, stiprinant savo pozicijas, kartais turime pasidairyti ir į kitų tautų pastangas, nes mes nesame vieninteliai kovoje dėl kalbos.

Kalbos mokėjimas ar nemokėjimas ne tik parodo mūsų pritarimą ar nepritaramą vienam kitam reikalui, bet kartais ryškiai nupučia mus į visai priešingą lagerį. Pirmosios bolševikų okupacijos metais atsiūsto iš Rusijos lietuvių generolo Baltušio sūnus, gimnazijos mokinys, nemokėjo lietuviškai nė žodžio. Dėl tos priežasties rusai mokiniai jį laikė savo tautiečiu. Jei jis nors šiaip būtų susigraibęs lietuviškai, jis jau būtų tikras "litovcas". Nemokėdamas kalbos, ir jis jautėsi rusas esąs. Taigi nedviprasmiškai tenka sutikti, kad tas gimtosios kalbos praradimas yra nukirtimas šaknų su gimtąja protėvių šalimi.

M. Gorodeckaitė, skaitydama paskaitą Londone apie jaunimo nutautinimą, vienoje vietoje pastebi, kad emigrantai dar nėra galutinai asimiliavęsi, kol jie dar nėra nutraukę jausminio ryšio su praeitimi ir nesusieja savęs vien tik su dabartimi. Anot jos, emigrantas gali netekti visko, kas būdinga tautiečiams, net savo pavardės, tačiau kol jis dar turi kokio jausminio prieraišumo prie savo praeities, kol jis dar būna pajėgus pajusti kažkokį išskirtinį akstiną, primenantį jam jo kilmę, tol jis dar nėra galutinai asimiliavęsis.

Mano manymu, toks ryšys tik rodo paskutinį tautinės sąmonės blykstelėjimą ir galutinę tamsą. Nereikia būti ir kilusiu iš vienos kurios tautos, kad jaustumėm vienai kuriai tautai panašų ar net stipresnį sentimentą. Saky-sime, patinka kurios tautos literatūra, ir visai tautai galima pajusti gilią simpatiją. Vengrai ir lenkai, turėdami Karpatų rusinus ir jų problemą, kartu fanatiškai neapkęsdami čekų, broliavosi, kur pajėgė. Vienos tarptautinės skautų stovyklos

metu lenkai ir vengrai susikabinę sėsdavosi prie laužo. Kartais kitos priežastys veikia tarp tautų, ir jos jaučia tarpusavy gilų prieraišumą; jei dėl kurios nors priežasties pasikeičia tie santykiai, ir sentimentas dingsta tartum nebuvęs. Šių dienų įvykiai teikia pakankamai pavyzdžių. Reikia gilesnio pagrindo, kad bet koks, kad ir menkiausias priešingas pūstelėjimas nenu-trauktų to ryšio tarp individo ir tautos, ir šiuo atžvilgiu gimtoji kalba nepamainoma, nes, mokėdamas, tu jos neišmesi, ji visą laiką eis su tavimi, būdama tavo dalis, mirdama su tavimi.

Ne paslaptis, tur būt, niekam, kad yra lietuvių atžalyno, kuris jau nemoka lietuviškai. Jei kas drįstų pranašauti tą įvykusį faktą prieš daugelį metų mums dar esant Vokietijos stovyklose, tas būtų apšauktas išgama, bepročiu. Juk natūraliausia ir sveikiausia mokyti lietuviškai, kreiptis į vaikus savo tėvų kalba. Tačiau gimtosios kalbos vėžys paplito žymiai plačiau ir stipriau negu buvo tikėtasi. Ir tenka pabrėžti, kad, kaip ir kiekviena liga, tas kalbos vėžys kyla ir veisiasi ten, kur suklystama, kur pervertintos vertybės, kur ne tiek kilnu ir tyra, bet kur kaupiasi atbukimas, kur apščiai vietos egoizmui, arivizmui. Štai imkime kad ir Anglijos padangę. Tyčiomis pavyzdžiai parinkti ne vien iš lietuvių gyvenimo, bet plačiau, mat, visų tautybių tremtiniai susiduria su tomis pačiomis problemomis.

Sutikau buvusį lenkų lakūną, narsiai kovojusį dėl savo tautos laisvės, bet tremtyje, išmokęs anglę žmoną lenkiškai, nusigandęs uždraudė jai ta kalba kreiptis į augantį sūnų, kad tas nesugadintų savo angliško akcento, nors tas akcentas nėra lengvai sugdinamas, nes sutikau visą eilę jaunimo, kuris be mažiausio svetimo pėdsako kalba ir angliškai ir motinos kalba. Be to, angliškam kalbų katilė ne tiek dėmesio kreipiamą į tą akcentą, kiek į tai, ką tu moki dirbti. Akcentas gal svarbus tik tiems, kurie savo vaikus taiko į ministerius pirmininkus.

Pažįstu eilę svetimšalių, kurių žmonos vokietės, austrės, ir tie vyrai noriau kalba

laužyta vokiečių kalba negu neišdildomą, šiltą prisiminimą. Gimtoji kalba turi lygiai tą magišką jėgą. Pedagogika tvirtina, kad vaikas, išaugęs be tėvų meilės, yra giliai sužalojamas. Normaliai auginamas vaikas, susidurdamas su gyvenimo reiškiniais, visą laiką turi justi tėvų meilę, kad liktų nesužalotas. O meilė, jos perdavimas, visi niuansai pasireiškia ne vien virimu, mazgėjimu, maitinimu, bet jie persiduoda žodžiais, o žodžiai plaukia iš pačio turtingiausio šaltinio, iš tėvų širdies ir jie, kaip tas minkštas patalas, saugo vaiką nuo ankstyvo sukrėtimo pavojų. Bet tą magišką skydą savo vaikams gali perduoti tik tie tėvai, kurie sugeba be trūkumų išsireikšti, perduodami savo dvasinius pojūčius. Tėvai, kurie dėl kurių nors priežasčių nesinaudoja savo kalba, bet dardo ją svetima, gerai jos nemokėdami, veltui vaiką glamonės, myluos, jie nepasieks jo vidaus. Žodžiai, sąvokos yra toji srovė, kuri palaiko gilų

laužyta vokiečių kalba negu neišdildomą, šiltą prisiminimą. Gimtoji kalba turi lygiai tą magišką jėgą. Pedagogika tvirtina, kad vaikas, išaugęs be tėvų meilės, yra giliai sužalojamas. Normaliai auginamas vaikas, susidurdamas su gyvenimo reiškiniais, visą laiką turi justi tėvų meilę, kad liktų nesužalotas. O meilė, jos perdavimas, visi niuansai pasireiškia ne vien virimu, mazgėjimu, maitinimu, bet jie persiduoda žodžiais, o žodžiai plaukia iš pačio turtingiausio šaltinio, iš tėvų širdies ir jie, kaip tas minkštas patalas, saugo vaiką nuo ankstyvo sukrėtimo pavojų. Bet tą magišką skydą savo vaikams gali perduoti tik tie tėvai, kurie sugeba be trūkumų išsireikšti, perduodami savo dvasinius pojūčius. Tėvai, kurie dėl kurių nors priežasčių nesinaudoja savo kalba, bet dardo ją svetima, gerai jos nemokėdami, veltui vaiką glamonės, myluos, jie nepasieks jo vidaus. Žodžiai, sąvokos yra toji srovė, kuri palaiko gilų

Lituanistinių studijų centro direktorius dr. Jonas Račkauskas įteikia istorikui Jonui Dainauskui ypatingą pažymėjimą, kai jis šventė savo 95 metų gimtadienį Jaunimo centre, Čikagoje.

J. Tamulaičio nuotr.

Tų pavyzdžių būtų galima pririnkti kelis puslapius, bet, atrodo, jų užtenka. Kaip ir prieš kiekvieną pavojingą ligą, taip pat ir čia reikia griebtis mokslo šviesos, kad tas gimtosios kalbos vėžys nesiplėstų. Taigi ginant gimtosios kalbos reikalą, kalbant apie jo ugdomą reikšmę, turime remtis ne vien emocijomis, pareiga, bet turime rasti ir labiau praktišką pusę, labiau apčiuopiamą naudą. Ir mums į pagalbą gali ateiti eilė veiksnių. Pavyzdžiui, kad ir psichologinė pedagogika. Jau seniai pastebėta, kad žodis, pirmas žmogaus gyvenime, turi ypatingą reikšmę. Ar tai pirmoji diena mokykloje, ar tai pirmasis pasimatymas, ar pirmas išmoktas eilėraštis palieka

ryšį, perduoda jį. Kirvis, kuris tetinka malkoms kapoti, netiks meninei figūrai drožti. Lygiai svetimoji kalba neugdys kūdikio, palikdama jį prašalčių įtakai. Nesusipratę tėvai dvigubą nelaimę atneša savo šeimai. Paniekinę, atstūmę savąją kalbą, vaikui greitai parodo svetimosios gerai nemoką. Tuo būdu įbruka augančio sąmonin, kad jų, tėvų, kalba menka, primityvi, kitaip jie jos nesigėdytų. Logiška išvada iš to kyla, kad gal ir tėvai menki, tą kalbą vartoję seniau. Jų naujosios kalbos menkas mokėjimas tik pagilina vaiko įtarimą. Tokių tėvų autoritetas gali smukti pavojingai žemai vaiko sąmonyje.

(Bus daugiau)

LAIŠKAI

PETRO IR POVILLO BAŽNYČIOS DURYS
ATSIVERTŲ

Apaštalinis administratorius europinės Rusijos dalies lotynų apeigų katalikams maskviškis arkivyskupas Tadeušas Kondrusevičius su grupe kunigų atnašavo šv. Mišias ant laiptų šios bažnyčios š.m. liepos 1-ąją, dalyvaujant keliems šimtams tikinčiųjų. Sakysite: kodėl negalėjo šv. Mišias laikyti viduje, prie altoriaus per Petrinės, birželio 29-tąją, o ne ant laiptų prie šventovės, nešiojančios didžiųjų apaštalų šventųjų Petro ir Povilo vardą? Šventųjų Petro ir Povilo bažnyčia, kuri buvo prieš Pirmąjį Pasaulinį karą tautiečių dvasine "atgaila", sovietmečiu karingojo ateizmo veikėjų buvo uždaryta, atiduota techninei žinybai, kuri ir šiandien, savaip pertvarkiusi pastatą, prikabinus skardos gabalą su užrašu, kad trobesys yra architektinis paminklas, tebesinau-

doja kaip savo nuosavybe, sovietų valdžios "dovana". Petrai ir Petrus bei Povilai birželio 29-tąją, per Petrinės, praeidami pro šalį, žegnojosi ir meldėsi, kad šventųjų patriarchų šventovės durys atsivertų, o šią minutę negalėjo suklypti net ant laiptų - darbo diena, jos dabartiniams "šeimininkams" praeiviai neduoda ramybės, iššauks miliciją.

O dabar, liepos 8-oji, sekmadienis, bažnyčios laikinieji "šeimininkai" ilsisi nuo vasaros karščio, kas jiems darbo, praeiviai praeidami žegnojasi ant šaligatvio net priklaupdami. Šią nedarbo dieną tikinčiųjų balsą išgirdęs, maskviškis arkivyskupas J.E. Tadeušas Kondrusevičius su savo kunigų palyda atlaikė šv. Mišias, kad išgirstų Visagalis per šventųjų apaštalų Petro ir Povilo tarpininkavimą malda ir atvertų jiems šios šventovės duris.

Aš apie šią sovietmečiu uždarytą Maskvos tautiečiams ir kitiems tikintiems šventovę buvau pateikęs ir Lietuvos Respublikos Prezidentui J.E. V. Adamkui, kai jis lankėsi pas Maskvos tautiečius. Nors jis paklausimo metu sakėsi apie tai nieko nežinąs, matyt, ir tai prie to prisidėjo, kad arkivyskupas atėjo laikyti šv. Mišias prie bažnyčios durų.

Aš manyčiau, kad, gerbiamoji Redakcija, atspausdinama ši mano laiška, išreikšiantį Maskvos tikinčiųjų tautiečių ir jų Petrus ir Povilų bei Petrių ir Paulių nuomonę, prisidėsite prie to, kad Rusijos sostinės demokratinė valdžia išgirstų mūsų balsą ir greičiau atidarytų šventųjų Petro ir Povilo bažnyčią, paverstą technine žinyba Maskvoje, Miliutino skersgatvyje, Nr. 18.

K. V. Kedaitis

Prie akmens bolševikinio teroro aukoms atminti Lubiankos aikštėje, atvežto iš ypatingojo režimo Solovkų lagerio, kuriame yra kentėjęs ne vienas gimtosios žemės patriotas. Čia matome prie šios Solovkų istorinės relikvijos Maskvos tautiečių grupę, atėjusią pagerbti kovotojų už gimtosios Lietuvėlės laisvę.

VAIKŲ LAIŠKAI JAV VYRIAUSYBEI

Vaikai stovyklaudami Dainavos stovykloje, Mičigano valstijoje, parašė JAV prezidentui George W. Bush, viceprezidentui Dick Cheney ir JAV Valstybės sekretoriui Colin Powell laiškus ragindami priimti Lietuvą, Latviją ir Estiją į NATO. Virš 100 laiškų buvo išsiųsta. Pašto išlaidas padengė ALTos centro valdyba.

Daiva Meilienė

2001 METINIS ŠALFASS-GOS GOLFO
TURNYRAS

Čikagos Lietuvių Golfo Klubas rengia 2001 m. metinį ŠALFASS-gos golfo turnyrą, 2001 m. rugsėjo 1 ir 2 d.d., U.S. Golf Academy - Swan Lake Golf Resort, 5203 Plymouth-Laport Trail, Plymouth, Ind. Tel. 219-935-5680 arba 800-582-7539.

Varžybos bus komandinės ir individualinės. Komandinės varžybos vyks vyrams ir moterims. Vyrų komandą sudaro 9 žaidėjai, moterų - 7 žaidėjos.

Individualinės varžybos bus vykdomos šiose klasėse: Vyrų meistrų, vyrų A, B, C ir D, vyrų senjorų (gimusių 1936-41 m.), vyrų veteranų (gim. 1935 m. ir vyresnių), jaunių (gim. 1983-86 m.) jaunučių (gim. 1987 m. ir vėliau) ir moterų A ir B (neriboto amžiaus).

Turnyro tvarkaraštis

Rugpjūčio 31 d., penktadienio vakare - galutinė registracija, žaidėjų prisistatymas.

Rugsėjo 1 d., šeštadienį, 8:00 v.r. punktualiai! - varžybų pradžia vakariniame aikštyne.

Rugsėjo 2 d., sekmadienį, 8:00 v.r. punktualiai! - varžybų tęsinys rytiniame aikštyne. 5:00 v.p.p. apytikriai - apdovanojimai, vakarienė ir turnyro uždarymas.

Starto mokestis: individualinės varžybos 30 dol., komandinės - 40 dol, uždarymo vakarienė - 20 dol. Visi mokesčiai USA valiuta. Čekis rašomas: Chicago Lithuanian Golfers Assoc.

Išankstinė registracija iki 2001 m. rugpjūčio 15 d. imtinai, pasiunčiant individualinę registracijos formą ir starto mokesčių turnyro vadovui Jonui Valaičiui, šiuo adresu: **Jonas Valaitis, 1236 Camelot Lane, Lemont, IL 60439, USA.**

Tel. 630-243-1432. E-mail: valaitisji@aol.com

Papildomas ryšys: Algis Nagevičius, ŠALFASS golfo vadovas, 1150 Chapman Lane, Unit 31, Medina, OH 44256. Tel. 330-721-2424; Fax: 330-721-2423.

Rezervacijas dėl viešbučio ir "Stay and Play" reikia atlikti iki 2001 m. rugpjūčio 10 d. imtinai, tiesiai Pas Swan Lake Golf Resort svečių aprūpinimo menedžerę Charlayne Bacon, tel 219-935-5680 arba 800-582-7539. Paminėkite, kad esate lietuvių varžybų dalyviai.

Dėl platesnių informacijų - kreipkitės į Joną Valaitį.

**ČIKAGOS LIETUVIŲ GOLFO KLUBAS
ŠALFASS CENTRO VALDYBA**

Metinis visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas įvyks 2001 m. lapkričio 17 d., Clevelande, Ohio. Daugiau informacijų bus vėliau.

ŠALFASS CENTRO VALDYBA

Laių paradas Clevelande.

Rita Staškutė-Žvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel.: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS Į LIETUVĄ - 2001

Visi skrydžiai - geriausiomis kainomis
Atstovaujama FINNAIR. SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė - Broker - Savirinkė
State Certified Real Estate Appraiser - Įkaiquotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkaiquimas

V. R. MATAS

Vytas R. Matas - Attorney-at-Law - Advokatas

Visi teisiniai pataravimai

17930 Haff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGPJŪČIO 12 d. nuo 12-os iki 6-os v.v. Lietuvių klubo popietė Amerikos italų klubo pokylių vietoje.

RUGSĖJO 16 d. Clevelando ateitininkų darbo metų pradžios susirinkimas įvyks Dievo Motinos parapijoje.

RUGSĖJO 9 d., 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 23 d. Madų paroda "Rudens lapai", rengia skautės Židinetės.

SPALIO 12 d. penktadienį, 6:30 v.v. Dievo Motinos parapijos salėje Lietuvių dienos (JAV LB 50-čio sukaktis), "Ažuoliukų" choro koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 14 d. 10:00 v.r. Dievo Motinos parapijos šventovėje Lietuvių dienų iškilmingos mišios (Dalyvauja organizacijų atstovai su vėliavomis) gieda "Exultate" choras, vad. muz. Rita Kliorienė. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

LAPKRIČIO 11 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

LAPKRIČIO 24 d., 6:30 v.v. Lietuvių Namų viršutinėje salėje - Abiturientų/studentų pagerbimo pokylis.

GRUODŽIO 15-16 d. Šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. Bendros Kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

2001 BALTIEČIŲ LAUKO TENISO PIRMENYBĖS

2001 m. Š. Amerikos baltiečių lauko teniso pirmenybės įvyks šeštadienį, rugpjūčio 25 ir sekmadienį rugp. 26 d.d., Wickertree Tennis Club, 5760 Maple Canyon Dr., Columbus, Ohio. Tel. 614-882-5724. Vykdo latviai.

Programa: Vienetai - vyrų (neriboto amžiaus), moterų (neriboto amžiaus), vyrų senjorų ir jaunių. Dvejetai - vyrų, moterų, mišrus ir vyrų senjorų. Vyrų senjorų ir jaunių klasių skaičius ir amžius bus nustatyta paaiškėjus dalyvių skaičiui bei amžiui.

Dalyvauti kviečiami visi estų, latvių ir lietuvių kilmės žaidėjai. Dalyvių skaičius neapribotas visose rungtyse. Kiekvienam žaidėjui leidžiama dalyvauti ne daugiau kaip 3-se rungtyse.

Dalyvių registracija užsibaigia rugpjūčio 23 d., 12:00 val. p.p. (gauta paštu, fax ar tel.). Žaidimai prasideda rugp. 25 d., 9:00 val. ryto.

Išankstinė registracija atliekama ir informacija gaunama pas turnyro vadovą, šiuo adresu: Arturs Zageris, P.O. Box 21874, Columbus, Ohio 43221. Tel. 614-459-5200, Ext. 233: Faksas 614-459-1151.

Lietuvių dalyvavimą koordinuoja ŠALFASS-gos lauko teniso vadovas Eugenius Krikščiūnas, 105 Anndale Drive, Willowdale, Ontario, Canada M2N 2X3 Tel. 416-225-4385 e-paštas: dkrik3@home.com

Starto mokestis suaugusiems: 50 US dol. asmeniui, nežiūrint rungčių skaičiaus. Jauniams (žemiau 19 metų) - 25 dol. Čekis rašomas: Arturs Zageris.

Nakvynėms nebrangiom kainom, yra pasirinkimas tarp 5 hotelių, netoli teniso patalpų. Taip pat, pereinamųjų metų turnyro AmeriSuites hotelis.

Varžybos vyks privačiame klube su 8 vidaus aikštėmis. Žaidimo sąlygos labai geros. Klubas rezervuotas abi dienas baltiečių turnyrui. Lietuviai tenisistai kviečiami gausiai dalyvauti!

ŠALFASS LAUKO TENISO KOMITETAS
Eug. Krikščiūnas

DIRVAI AUKOJO

G.Kenter, Danbury, CT 65
T.Palionis, Madison, WI 25
V.Brizgys, Chesterland, OH .. 15
E.Gureckas, Waterbury, CT .. 15
V.Volertas, Maspeth, NY 15
G.Žemaitis, Cleveland, OH ... 15
LKV sąj. Ramovė Clev., OH . 10
(Prie a.a.Jonaičio užuojautos)

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

**"DIRVOS" 85-erių metų
sukakties proga paskelbto
vajaus aukotojai:**

A.L.T. sąjungos Los Angeles skyriaus ruoštoje gegužinėje surinkta aukų:

Los Angeles Lietuvių Tautiniai
Namai 500
Vincas Juodvalkis 100
Vitalis Lembergas 50
Vytautas Vidugiris 50
Alfonsa Pažiūrienė 25
Vytautas Šeštokas 20
Antanas Mikalajunas 15
Bronius ir Eglė Aras 15

*Nuosirdžiai dėkojame
visiems aukotojams*

Vajaus komitetas

KOLDŪNAI

MĖSOS, VARŠKĖS, GRYBŲ

Skambinkite:

Jodi Apanavičius

Tel.: (216) 531-6995

(440) 354-4029

A. † A. DANGUOLEI REGINAI MARCINKUTEI ZEIKUS

mirus, jos motinai MATILDAI MARCINKIENEI ALT Sąjungos Čikagos skyriaus pirmininkei, visiems šeimos nariams ir giminėms reiškiamo gilia užuojautą

ALT Sąjungos Valdyba

**"Vilties" draugijos buvusios valdybos narei
MATILDAI MARCINKIENEI dėl dukters**

A. † A. DANGUOLEI REGINAI MARCINKUTEI ZEIKUS

mirties, nuoširdžiai užjaučiam

"Vilties" draugijos valdyba

A. † A. ANTANUI JUOZAIČIUI

mirus, jo dukteris ŽIVILĖ ir BIRUTĖ su šeima
nuoširdžiai užjaučiu

Vytautas Brakas

Amerikos Lietuvių Tarybos veikėjui

A. † A. ANTANUI JONAIČIUI

mirus, liūdinčius sūnus LEONARDĄ ir RAIMONDĄ bei dukrą RAMUNĘ su šeimomis ir kitais artimaisiais, nuoširdžiai užjaučiame ir dalinamės netekties skausmu.

*Amerikos Lietuvių Tarybos
Clevelando skyrius*

CUYAHOGA SLĖNIO TRAUKINYS

Šią vasarą malonų popietį galite praleisti porą valandų keliaudami Cuyahoga slėnio traukiniu, keliaudami iš Independence miestelio traukiniu į Peninsula kaimą ir atgal. Matysite nuostabių Cuyahoga slėnio tautinio parko (Cuyahoga Valley Nat'l Park) vaizdus per traukinio langą. Tie vaizdai bus vis kitoki - nuo pavasario gėlių iki auksinio rudens lapų arba žiemos sniego dangoje. Tautinio parko

pareigūnas lydės kelionėje, pasakodamas apie matomus vaizdus ir atsakinėdamas į jūsų klausimus. Kelionė pradedama iš Independence 1:00 val. p.p., nuo trečiadienio iki penktadienio, o savaitgalį 2:00 val. p.p. Informacijai ir rezervacijai skambinkite: 1-800-468-4070. Aplankykite tinklavietę: www.cvsr.com. Adresas: Cuyahoga Valley Scenic Railroad, 1630 W. Mill Street, Peninsula, OH 44264.

DRAMA ATVIROJE GAMTOJE

Schoenbrunn Amphitheatre New Philadelphia, iš I-77, kas vasarą vyksta dramos vaidinimai gamtoje. Iki rugpjūčio 25 d. repertuare bus "Trumpet in the Land" ir "The White Savage". Vaidinama nuo pirmadienio iki šeštadienio, 8:30 val. vakaro. Skambinkite dėl vaidinimų datų: 1-330-339-1132. Tinklavietė: web.tusco.net/trumpet.

Ger.J.

**KURORTE BAIGĖSI
MUZIKINĖ "DRUSKININKŲ
VASARA"**

Druskininkuose baigėsi šeštasis smuiko muzikos festivalis "Druskininkų vasara". "Draugystės" sanatorijoje baigiamajame koncerte grojo jungtinis meistriskumo mokyklų kamerinis orkestras, diriguojamas svečio iš Vokietijos Tilio Šmalenbergo.

Per vieną savaitę sanatorijose, Druskininkų ir Liškiavos bažnyčiose, kitose kurorto salėse surengta šešiolika festivalio koncertų, veikė trys smuikininkų ir kamerinių ansamblių meistriskumo mokyklos, kuriose tobulinosi per 50 jaunųjų smuikininkų iš visos Lietuvos.

Baigiamajame festivalio koncerte kartu su jungtiniu orkestru grojo Vokietijoje gyvenanti smuikininkė Dalia

Stulgytė-Šmalenberg, šimet vadovavusi smuikininkų meistriskumo mokyklai. Akompanavo jaunosios pianistės Jurgita Kaubrytė ir Lina Šatkutė, savo programas atliks meistriskumo mokyklų smuikininkai ir kameriniai ansambliai.

**"MUZIKINIS RUGPJŪTIS
PAJŪRYJE"**

Rugpjūčio 1 d. Klaipėdoje prasidėjo ketvirtasis operos ir simfoninės muzikos festivalis "Muzikinis rugpjūtis pajūryje".

Pirmąją festivalio dieną, rugpjūčio 1-ąją, Klaipėdos Muzikiniame teatre vyko bendras Maskvos operetės teatro solistų ir Klaipėdos muzikinio teatro projektas. Buvo parodytas Aleksandro Kolkerio miuziklas "Kre-

činskio vestuvės", pastatytas pagal to paties pavadinimo A.Suchovo-Kobylyno trilogiją.

Anot Klaipėdos muzikinio teatro atstovo ryšiams su žiniasklaida, pagrindinį, Krečinskio, vaidmenį atliks Rusijos liaudies artistas Gerardas Vasiljevas. Projekto vadovas ir dirigentas - Stasys Domarkas. "Krečinskio vestuvės" buvo parodytos Juodkrantėje, Kultūros namų lauko estradoje ir pirmą kartą festivalio

istorijoje - Karaliaučiaus dramos teatre.

Šių metų "Muzikinio rugpjūčio pajūryje" programoje vyrauja rusų kompozitorių kūriniai. Renginį vainikuos Klaipėdos muzikinio teatro premjera Isako Dunajevskio operetė "Laisvasis vėjas". Festivalio programoje numatyti ir Karaliaučiaus krašto kamerinio orkestro, Lenkijos kamerinio ansamblio "Muli-camerata", Lietuvos simfo-

ninio orkestro bei Mažosios Lietuvos simfoninio orkestro ir smuikininko Vilhelmo Čepinskio koncertai.

Iš viso festivalyje dalyvauja trys užsienio kolektyvai ir tai yra didžiausias užsienio atlikėjų skaičius "Muzikinio rugpjūčio pajūryje" gyvavimo istorijoje. Festivalis vyks iki rugpjūčio 22 dienos.

ELTA

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports - visas - prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama,
teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

**Where Are You Going
For Fun?**

**Save up to \$3 on gate admission with tickets
available at Kroger, Ticketmaster outlets and
participating AAAs**

For more information, call 1-877-OHO-FAIR and check out
our website at www.ohiostatefair.com or pick up a complete
schedule of events at Kroger or AAA.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SAŠKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)